БУТУН ДУН'Ё ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 12 (503)
17 ЯНВАРЬ
СЕШАНБА
1956 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

СССР халқ хўжалигини ривожлантириш олтинчи бешйиллик планининг асосий вазифалари — оғир саноатни устун даражада ривожлантириш, техникани тинмай тараққий этдириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш базасида халқ хўжалигининг ҳамма тормоқларини янада кенг миқ'ёсда ўстиришни та'минлашдан, қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришини кескин равишда юксалтиришни амалга оширишдан ва шу асосда совет халқининг моддий фаровонлигини ва маданий савиясини анча оширишга эришишдан иборатдир.

КПСС Марказий Комитетининг проекти

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1956 — 1960 йилларга мўлжалланган олтинчи бешйиллик плани юзасидан

КПСС XX С'ЕЗДИНИНГ ДИРЕКТИВАЛАРИ

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XX с'езди шуни қайд қиладики, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг бешинчи бешйиллик плани юзасидан партия XIX с'езди белгилаб берган топшириқлар муваффақият блан бажарилди.

Ўтган беш йил ичида СССР саноатининг маҳсулоти 85 процент кўпайди, шу жумладан ишлабчиқариш воситаларини ишлаб чиқариш 91 процент, машинасозлик ва металл ишлаш саноати маҳсулотининг умумий ҳажми эса 1955 йилда 1950 йилдагига нисбатан 2,2 баравар кўпайди. 1955 йилда саноат маҳсулоти 1940 йилдагига қараганда 3,2 баравар кўп ишлаб чиқарилди. Оғир саноат маҳсулотининг энг муҳим турлари — пўлат, прокат, кўмир, нефть, электр қуввати, цемент, алюминий, автомобильлар, тракторлар ва маҳсулотнинг бошқа кўпгина турлари бўйича бешйиллик план топшириқлари ортиғи блан бажарилди.

Дон ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасида Партия ва Ҳукумат томонидан кўрилган катта тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида социалистик қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтириш учун шароит вужудга келтирилди. Қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилганлиги туфайли дон экинлари экиладиган майдонлар 1955 йилда 1950 йилдагига нисбатан қарийб 24 миллион гектар кўпайди. Асосий қишлоқ хўжалик экинларидан олинаётган ялпи ҳосил ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ошди.

Оғир индустрия муваффақият блан ривожлантирилганлиги ва қишлоқ хўжалик маҳсулоти кўпайтирилганлиги халқ исте'моли буюмлари ишлаб чиқаришни беш йил мобайнида 76 процент ошириш имкониятини берди, бу эса шу исте'мол буюмлари ишлаб чиқаришнинг урушгача бўлган даражага нисбатан икки бараварлан зиёдроқ кўпайганлигини кўрсатади. Бешйиллик планда транспорт бўйича берилган топшириқлар ортиғи блан бажарилди. Техникани тинмай такомиллаштириш, ишлабчиқаришнинг ташкил этилишини яхшилаш ва социалистик мусобақани авж олдириш асосида саноатда, қишлоқ хўжалигида ва транспортда меҳнат унумдорлиги ошди.

Бешинчи бешйиллик йиллари мобайнида СССРнинг миллий даромади 68 процент кўпайди, ишчилар ва хизматчиларнинг реал иш ҳақи 39 процент ошди, колхозчиларнинг реал даромадлари эса 50 процент ошди. Бешйиллик планда чакана товар обороти бўйича берилган топшириқлар ортиғи блан бажарилди. Совет фани ва маданияти муваффақият блан ривожланиб борди. Шу блан бирга КПССнинг XX с'езди хўжалик фаолиятининг айрим соҳаларида катта камчиликлар борлигини қайд қилади. Саноатнинг ба'зи тормоқларининг ривожланиши халқ хўжалигининг ўсиб бораётган эҳтиёжларидан кейинда қолмоқда. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш соҳасида бешйиллик план топшириғи тўла бажарилмади, бу эса енгил саноат ва озиқ-овқат саноати тормоқларининг ривожланишини, халқ исте'моли товарлари чиқаришни сусайтириб турди.

Ишлабчиқаришнинг бирқанча тормоқларида ҳозирги замон фани ва техникасининг энг янги муваффақиятларини жорий қилиш ва улардан фойдаланиш ишида қолоқлик бор; саноатда, қишлоқ хўжалигида, транспортда ва қурилишда ишларни механизациялаш ва автоматлаштириш даражаси ҳали ҳам етарлик эмас.

Саноатда ва қурилишда меҳнат унумдорлигини ошириш топшириқлари тўла бажарилмади, ҳарбир маҳсулотга ҳали ҳам кўп меҳнат сарф қилинмоқда.

Бешинчи бешйиллик планни амалга ошириш натижасида мамлакатнинг иқтисодий қуввати ўсди, социалистик хўжалик системаси янада кўпроқ мустаҳкамланди, совет халқи турмушининг моддий даражаси ва маданий савияси ошди, СССРнинг халқ демократияси мамлакатлари блан хўжалик алоқалари кенгайди. Совет Иттифоқининг ва бутун социалистик лагерьнинг халқаро аҳволи мустаҳкамланди.

Эндиликда Совет Иттифоқи бақувват ва ҳартомонлама ривожланган социалистик ишлабчиқаришга, ҳарқачонгидан кўра анча кўпроқ бўлган моддий ресурсларга, шунингдек малакали кадрларга эгадир.

Ижтимоий ишлабчиқаришни ривожлантиришда эришилган даража Совет давлатига бутун халқ хўжалигининг мустаҳкам асоси бўлиб келган ва бўлиб келаётган ишлабчиқариш воситалари ишлаб чиқаришнигина эмас, балки шу блан бирга, халқ исте'моли буюмлари ишлаб чиқаришни ҳам тез сур'атлар блан ривожлантириш, жамият бойлигини анча кўпайтириш ва бу блан мамлакатимизда коммунистик жамият қуриш йўлидан янада олға бориш имкониятини беради.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XX с'езди шуни та'кидлайдики, СССРнинг асосий иқтисодий вазифасини — аҳоли жон бошига ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг миқдори жиҳатидан энг тараққий қилган капиталистик мамлакатларга етиб олиш ва улардан ўзиб кетиш вазифасини тинч иқтисодий мусобақа йўлида тарихан энг қисқа муддатларда ҳал қилмоқ учун эндиликда совет мамлакатида зарур шарт-шароитнинг ҳаммаси мавжудир.

СССР халқ хўжалигини ривожлантириш олтинчи бешйиллик планининг асосий вазифалари — оғир саноатни устун даражада ривожлантириш, техникани тинмай тараққий этдириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш базасида халқ хўжалигининг ҳамма тормоқларини янада кенг миқ'ёсда ўстиришни та'минлашдан, қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришини кескин равишда юксалтиришни амалга оширишдан ва шу асосда совет халқининг моддий фаровонлигини ва маданий савиясини анча оширишга эришишдан иборатдир.

Олтинчи бешйиллик — Совет мамлакатининг ишлабчиқарувчи кучларини янада кенг миқ'ёсда ривожлантириш, халқ хўжалигини ишлабчиқаришнинг янада юксак техника даражасига ўтказиш бешйиллиги, барча сифат кўрсаткичларини жиддий равишда ошириш ва хўжалик раҳбарлигини яхшилаш бешйиллиги бўлиши лозим.

Партия ва совет халқи олдида турган асосий вазифаларни назарда тутиб, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XX с'езди СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1956 — 1960 йилларга мўлжалланган олтинчи бешйиллик плани юзасидан қуйидаги директиваларни белгилаб беради:

I. Саноат соҳасида

1. Саноат маҳсулотининг ўсиши беш йил ичида тахминан 65 процент миқдорида белгилансин.

Қора ва рангли металлургияни, нефть, кўмир ва химия саноатини янада ривожлантириш, электростанциялар қуришнинг илдам сур'атлар блан боришини та'минлаш, машинасозликни, айниқса техника жиҳатидан такомиллаштирилган станоклар, темирчилик-пресслаш машиналари, автоматика воситалари ва асбоблар ишлаб чиқаришни тез ўстириш — олтинчи бешйилликнинг саноат соҳасида биринчи навбатдаги вазифалари деб ҳисоблансин. Ишлабчиқариш воситалари («А» группа) ишлаб чиқариш беш йил мобайнида тахминан 70 процент кўпайтирилсин.

Аҳоли учун товарлар ишлаб чиқарувчи саноатни бундан буён ҳам анча ривожлантириш та'минлансин. Исте'мол буюмлари («Б» группа) ишлаб чиқаришни ўстириш беш йил учун тахминан 60 процент миқдорида белгилансин.

2. Саноат маҳсулотининг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш ҳажми олтинчи бешйилликнинг охирги йили — 1960 йил учун тахминан қуйидаги миқдорларда белгилансин.

		1955 йилдаги ишлабчиқаришнинг ҳажмига нисбатан процент ҳисобида
ҚОРА МЕТАЛЛАР		
Чўян	53 миллион тонна	159
Пўлат	68,3 миллион тонна	151
Прокат	52,7 миллион тонна	152
ЁҚИЛҒИ ВА ЭЛЕКТР ҚУВВАТИ		
Кўмир	593 миллион тонна	152
Нефть	135 миллион тонна	191
Газ	40 миллиард кубметр	388
Электр қуввати	320 миллиард киловатт-соат	188
шу жумладан Гидроэлектр қуввати	59 миллиард киловатт-соат	255
ХИМИКАТЛАР ВА МИНЕРАЛ ЎҒИТЛАР		
Минерал ўғитлар	19,6 миллион тонна	204
Каустик сода	1000 минг тонна	177
Кальцийланган сода	2420 минг тонна	168
МАШИНАЛАР ВА УСКУНАЛАР		
Металлургия ускуналари	280 минг тонна	163
Химия ускуналари	208 минг тонна	184
Нефть аппаратлари	120 минг тонна	248
Буғ ва газ турбиналари	10,5 миллион киловатт	258
Гидравлик турбиналар	2,6 миллион киловатт	173
Буғ, газ ва гидравлик турбиналарга генераторлар	11 миллион киловатт	243
Металл қирқадиган станоклар	200 минг дона	191
Темирчилик-пресслаш машиналари	25,8 минг дона	191
Асбоблар ва уларга керакли запас қисмлар	7 миллиард сўмлик	347

		1955 йилдаги ишлабчиқаришнинг ҳажмига нисбатан процент ҳисобида
Автомобильлар	650 минг дона	146
Тракторлар	322 минг дона	197
Қишлоқ хўжалик машиналари	9,5 миллиард сўмлик	162
Ғалла комбайнлари	140 минг дона	292
Виндроуэрлар	50 минг дона	20 баравар
Электровозлар	550 дона	284
Тепловозлар	1630 дона	12 баравар
Магистрал юк вагонлари	52 минг дона	151
Магистрал пассажир вагонлари	2800 дона	158
УРМОНЧИЛИК ВА ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ		
Қурилишбоп ёғочлар (ташиб олиш)	264 миллион кубметр	134
Арраланган материаллар	80 миллион кубметр	138
Цемент	55 миллион тонна	245
Шифер	3050 миллион шартли тахта	205
Дераза ойнаси	155 миллион квадратметр	156
ХАЛҚ ИСТЕ'МОЛИ БУЮМЛАРИ		
Ип газлама	7.270 миллион метр	123
Шерсть газлама	363 миллион метр	145
Лён толасидан тўқилган газлама	556 миллион метр	182
Шойи газлама	1074 миллион метр	204
Сун'ий тола	330 минг тонна	299
Тикилган буюмлар	78 миллиард сўмлик	152
Ички ва устки трикотаж кийимлар	580 миллион дона	135
Пойафзал	455 миллион жуфт	153
Ҳамма турдаги соатлар	33,6 миллион дона	171
Радиоприёмниклар ва телевизорлар	10,2 миллион дона	255
Рўзғор холодильниклари	635 минг дона	420
Рўзғор учун кир ювадиган машиналар	528 минг дона	610
Рўзғор учун тикув машиналари	3780 минг дона	235
Мотоциклар	395 минг дона	162

		1955 йилдаги ишлабчиқаришнинг ҳажмига нисбатан процент ҳисобида
Велосипедлар	4230 минг дона	147
Қоғоз	2722 минг тонна	146
Мебель	14,6 миллиард сўмлик	206
Шакар	6.530 минг тонна	191
Гўшт ва гўшт маҳсулотлари	3950 минг тонна	178
Балиқ	4200 минг тонна	157
Мол ёғи ва бошқа сут маҳсулотлари (сутга айлантириб ҳисоблаганда)	25 миллион тонна	186
Ўсимлик мойи	1840 минг тонна	165
Консервалар	5.580 миллион шартли банка	178

3. Электрлаштиришни янада ривожлантириш, комплекс механизациялаштириш ва автоматлаштириш, жуда ҳам унумли ишлайдиган энг янги машина-ускуналарни ва илғор технологияни жорий қилиш, эскириб қолган машина-ускуналарни кенг миқ'ёсда алмаштириш ва модернизация қилиш асосида саноатнинг ҳамма тормоқларида ишлабчиқаришнинг техника даражасини кўтариш тадбирлари кенг миқ'ёсда амалга оширилсин.

4. Олтинчи бешйилликда атом энергиясини тинчлик мақсадларида қўлланиш анча кенгайтирилсин. 1956—1960 йиллар мобайнида жам'и 2—2,5 миллион киловатт қувватга эга бўлган атом электростанциялари қурилсин. Атом электростанциялари, биринчи галда, ёқилғи базасига эга бўлмаган районларда қурилсин. Транспорт мақсадлари учун атом силовой установкаларини вужудга келтириш соҳасидаги ишлар кучайтирилсин. Атом двигательли муз'ёрар қурилсин. Радиактив нурларидан саноатда, қишлоқ хўжалигида ва медицинада янада кўпроқ фойдаланиш, жумладан, материалларнинг сифатини контроль қилиш учун, ишлабчиқариш процессларини бошқариш ва бу процессларни автоматик усулда тартибга солиш учун, шунингдек турли касалликларни аниқлаш (диагностика) ва даволаш учун ана шу радиактив нурларидан янада кўпроқ фойдаланиш соҳасидаги ишлар бутун чоралар блан кучайтирилсин. Илмий-текшириш ишларида меченли атомлар кенг қўлланилсин. Дозиметрик ва радиометрик аппаратларни, контроль ва бошқариш асбобларини ишлаб чиқариш анча кўпайтирилсин.

5. Ишлаб турган корхоналарда меҳнат унумдорлигини ошириш, мавжуд ишлабчиқариш қувватларидан яхши фойдаланиш, эскириб қолган машина-ускуналарни модернизация қилиш ва алмаштириш, «тор жойларни» йўқотиш йўли блан, шунингдек корхоналарнинг кўпроқ бир ме'ёрда ишлашини ташкил қилиш ва маҳсулотни бир текис ишлаб чиқариш, моддий-техника та'миноти ишларини ва ишлабчиқаришни планлаштиришни яхшилаш йўли блан маҳсулот ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш та'минлансин.

Ишлабчиқаришни яхши ташкил қилиш ва мавжуд ишлабчиқариш қувватларидан фойдаланиш йўли блан, жумладан, пўлат ишлаб чиқариш белгиланган миқдордан камида 47 процент, чўян ишлаб чиқариш 35 процент, қора металлар прокати ишлаб чиқариш 40 процент, тозаланган мис ишлаб чиқариш 42 процент, цинк ишлаб чиқариш 47 процент, қўрғошин ишлаб чиқариш 34 процент, алюминий ишлаб чиқариш 20 процент, никель ишлаб чиқариш 60 процент, кўмир чиқариш 35 процент, тоза нефть маҳсулотлари ишлаб чиқариш 25 процент, аммиак ишлаб чиқариш 34 процент, каустик сода ишлаб чиқариш 53 процент, кальцийланган сода ишлаб чиқариш 30 процент, автошиналар ишлаб чиқариш 24 процент, гидравлик турбиналар ишлаб чиқариш 54 процент, трансформаторлар ишлаб чиқариш 64 процент, металл қирқувчи станоклар ишлаб чиқариш 65 процент, автомобильлар ишлаб чиқариш 55 процент, тракторлар ишлаб чиқариш 69 процент, экскаваторлар ишлаб чиқариш 48 процент, химия ускуналари ишлаб чиқариш 35 процент, электровозлар ишлаб чиқариш 40 процент, пассажир вагонлар ишлаб чиқариш 89 процент, темирчилик-пресс машиналари ишлаб чиқариш 29 процент, цемент ишлаб чиқариш 32 процент, шифер ишлаб чиқариш 56 процент, томга ёпиладиган юмшоқ материаллар ишлаб чиқариш 27 процент, дераза ойнаси ишлаб чиқариш 86 процент, картон ишлаб чиқариш 12 процент, қоғоз ишлаб чиқариш 56 процент, жун газлама ишлаб чиқариш 39 процент, лён толасидан ишланган газлама ишлаб чиқариш 56 процент, кўн пойафзал ишлаб чиқариш 36 процент, шакар ишлаб чиқариш 63 процент, гўшт тайёрлаш 63 процент, консерва тайёрлаш 51 процент ва ўсимлик мойи ишлаб чиқариш 64 процент оширилсин.

6. Хомаш'ё, ёқилғи, электр қувватини, металларни ва бошқа материал ресурсларни энг рационал сарфлаш, хомаш'ёни қайтадан ишлаганда ундан комплекс фойдаланиш, хомаш'ё ва материалларни сарфлаш нормаларини камайтириш, хомаш'ё, материаллар ва рангли металларнинг камчил ҳамда қимматга тушадиган турларининг ўрнини босадиган нарсаларни ишлатиш та'минлансин. Ишлабчиқаришда хомаш'ёни такрор ишлаш, шунингдек тежамли материалларнинг янги турларини қўлланиш кенгайтирилсин. Ишлабчиқаришда материалларнинг нобуд бўлиши, хусусан бракдан нобуд бўлиши кескин суратда камайтирилсин.

7. Меҳнат унумдорлигини янада ошириш асосида, хомаш'ё, материаллар, ёқилғи ва электр қувватининг бир маҳсулотга сарфланишини камайтириш, ма'мурий-идора харажатлари ва бошқа қўшимча харажатларни анча камайтириш асосида бешйиллик мобайнида саноат маҳсулотининг таннархи камида 17 процент камайтирилсин.

8. 1956—1960 йилларда ишлаб турган ва қурилаётган корхоналарнинг минерал-хомаш'ё базаларини зарур даражада кенгайтиришни ва саноатни, биринчи галда, мамлакатнинг шарқий районларидаги саноатни янада ривожлантириш учун фойдали қазилмаларнинг аниқланган запаслари резервини вужудга келтиришни та'минлайдиган ҳажмларда геология разведка ишлари олиб борилсин.

Темир рудаси ва никели кўп бўлган ҳамда аниқланган запасларни бешйилликнинг бошида бўлган запасларга нисбатан 30—35 процент миқдорида ошириш, мис, боксит, титан, фосфорит ва бўр хомаш'ёни 40—45 процент, ниобияни 50 — 55 процент, қўрғошин ва қалайини 55—60 процент, молибденни 65—70 процент, симобни 75—80 процент, нефтьни 65—70 процент ошириш, шунингдек энергия берадиган кўмир чиқариладиган шахталарнинг қувватини 35—40 процент миқдорида ва коксланучи кўмир чиқариладиган шахталарнинг қувватини камида 40 процент миқдорида ошириш та'минлансин.

Мамлакатнинг шарқий районларида янги нефть конлари, газ, рангли ва нодир металлар, титан чиқариладиган конларни, ферромарганец ишлаб чиқариш учун керакли марганец рудалари чиқариладиган янги конларни қидириб топиш соҳасидаги ишлар бутун чоралар блан кенгайтирилсин. Донецк, Печора, Кузнецк ва Жанубий-Якутия ҳавзаларида коксланучи кўмир чиқариладиган янги шахталарни тайёрлаш, Қозоғистонда кули кам бўлган ва коксланадиган кўмир ҳамда Иттифоқнинг Европа қисмида, Уралда ва Ўрта Осиёда энергия берадиган кўмир чиқариладиган янги шахталарни тайёрлаш соҳасида геология разведка ишлари кучайтирилсин.

9. **Қора металлургия** соҳасида қора металлар ишлаб чиқаришни ва хусусан легирланган пўлат, майда сортли пўлат, катанкалар, калибрланган пўлат, инструментал ва электротехника пўлати, биметалл лист ва профилли трубалар ишлаб чиқаришнинг тез сур'атлар блан оширилиши та'минлансин; лист, полоса ва лентадан эгилган фасонли профиллар ишлаб чиқариш уюштирилсин. Бешйиллик мобайнида оз легирланган пўлат ишлаб чиқариш тахминан 17 баравар, динам пўлат ишлаб чиқариш 97 процент, трансформатор пўлати ишлаб чиқариш 2,1 баравар, листли прокат ишлаб чиқариш 85 процент, шу жумладан, юпқа листли прокат ишлаб чиқариш 2,2 баравар ва совуқ усулда катка қилинган лист ишлаб чиқариш 4 баравар, майда сортли прокат ишлаб чиқариш 93 процент, катанкалар ишлаб чиқариш 2,1 баравар, катта диаметрдаги сварка трубалари ишлаб чиқариш 2,7 баравар, пўлат симлар ишлаб чиқариш 3 баравар, оддий симлар ишлаб чиқариш 2,4 баравар, мустаҳкамловчи буюмлар ишлаб чиқариш 4,4 баравар, совуқ катанка усулда тайёрланадиган ленталар ишлаб чиқариш 76 процент ва пўлат арқон ишлаб чиқариш 80 процент оширилсин.

1960 йилда электр пўлат қуйиш 1955 йилдагига нисбатан 79 процент, кокс куйдириш 48 процент ва темир-руда чиқариш 59 процент оширилсин. Асосий қисми оширилган офлюсланган агломерат ишлаб чиқариш 1960 йилда 73 миллион тоннагача етказилсин.

1960 йилда СССР Қора металлургия министрлиги бўйича барча домна ферросплавларни кислород ёрдами блан пуфлаш усулини қўлланиб қуйиш ва ишлаб чиқариладиган жам'и пўлатнинг, шу жумладан, бутун конвертер пўлатнинг тахминан 40 процентини кислород ёрдами блан қуйиш та'минлансин. Конвертерларда ва электр печьларда дуплекс-пресс блан электр пўлат ишлаб чиқариш ташкил этилсин. Пўлатни вакуум шаклида эритиш ва қуйиш бутун чоралар блан кенгайтирилсин. Трубаларни марказдан қочириш ва ярим узлуксиз равишда қуйиш ҳамда тунукани электролиз усулда оқлаш анча кенгайтирилсин. Пўлатни узлуксиз қуйишдаги юқори унумли усул, я'ни маҳсулотнинг сифатини яхшилаш ва яроқли маҳсулот чиқаришни кўпайтириш имконини берадиган усул кенг миқ'ёсда қўлланилсин. Пўлат қуйиш печьларини ўтга ғоят чидамли материаллардан ясалган футеровкага кўчириш тугаллансин. Олтинчи бешйилликда капитал қурилиш ҳисобига тахминан 16,8 миллион тонна чўян, 15,8 миллион тонна пўлат, 16,3 миллион тонна прокат ва 84 миллион тонна темир рудаси тайёрлаб берадиган ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилсин. Бешйиллик мобайнида зангламайдиган пўлат ва иссиққа чидамли эритма ишлаб чиқариш қуввати 3,2 баравар, шу жумладан, иссиққа чидамли қуйилмалар ишлаб чиқариш қуввати 6 бараваридан зиёд оширилсин.

Иккита йирик метиз заводи қурилиб ишга туширилсин; камида 800 минг тонна қувватли эгилган профиллар ишлаб чиқарадиган ихтисослаштирилган цехлар вужудга келтирилсин. Ферросплав заводларининг қуввати оширилсин. Шарқда марганец рудаси чиқарадиган корхоналар ишга туширилсин. Янги конларда темир ва марганец рудаларини ўзлаштириш ва чиқариш та'минлансин.

10. **Рангли металлургия** соҳасида 1960 йилда тозаланган мис ишлаб чиқаришни 1955 йилдагига нисбатан тахминан 60 процент, алюминий ишлаб чиқаришни 2,1 баравар, қўрғошин ишлаб чиқаришни 42 процент, цинк ишлаб чиқаришни 77 процент, никель ишлаб чиқаришни 64 процент, молибден маҳсулоти ишлаб чиқаришни 2 баравар, вольфрам концентратлари ишлаб чиқаришни 57 процент, товар магний ишлаб чиқаришни 2,1 баравар кўпайтириш кўзда тутилсин. Титан ва камчил металлар, чунончи германия, циркония, ниобия, тантала ва бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқариш анча кенгайтирилсин. Электроникани, радиотехникани янада ривожлантиришни ва иссиққа чидамли қуйилмалар ишлаб чиқаришни та'минлаш учун юқори частотали рангли ва камчил металлар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Рангли металлургияда ғоят унумли янги технология процесслари, чунончи рудаларни кўп стадияли саралаш усули, саралашнинг комбинациялаштирилган методлари ва рудаларни гидрометаллургик қайта ишлашнинг комбинациялаштирилган методлари, «қайнаб турган қатламда» куйдириш усули, электротермик ва автоклав процесслари, кислородни қўлланиш кенг татбиқ этилсин. Бешйиллик мобайнида рангли металлар рудаларини очиқ усулда чиқариш 2,2 баравар оширилсин ва ялпи қулатиш системаларини қўлланиб, ер тагидан руда чиқариш анча кўпайтирилсин. Металлар чиқариб олиш кўпайтирилсин ва хомаш'ёни комплекс равишда қайта ишлаш уюштирилиб, руда ҳамда газларда бўлган олтингугуртдан олтингугурт кислотаси ишлаб чиқариш учун фойдаланилсин. Рангли металлар ҳосил қилишдаги тежамли процессларни қидириб топиш соҳасидаги, шунингдек камчил металлар ишлаб чиқариш технологиясини янада такомиллаштириш ва ўзлаштириш ҳамда ана шу металларнинг хусусиятларини ва улардан фойдаланиладиган тормоқларни ҳартомонлама ўрганиш соҳасидаги илмий-текшириш ишлари ва тажриба ишлари кучайтирилсин.

Олтинчи бешйиллик мобайнида дастлабки алюминий ишлаб чиқариш қуввати тахминан 2,7 баравар, тозаланган мис ишлаб чиқариш 50 процент, қўрғошин ишлаб чиқариш 54 процент, цинк ишлаб чиқариш 1,8 баравар, никель ишлаб чиқариш 1,7 баравар ва рангли металлургия корхоналарида олтингугурт кислотаси ишлаб чиқариш 5,2 баравар кўпайтирилсин.

11. **Кўмир саноати** соҳасида кўмир чиқаришнинг халқ хўжалигининг ёқилғига бўлган ва ортиб бораётган эҳтиёжларини қондиришдан кейинда қолишига хотима берилсин ва давлат ихтиёрида ёқилғининг зарур запаслари тўпланиши та'минлансин.

Донецк ва Кузнецк ҳавзаларида, Львов-Волин конлари ва Экибастуз конларида кўмир чиқариш бутун чоралар блан ривожлантирилсин, шунингдек Кустанай областида янги кўмир конларини ҳамда Кемерово областидаги Итат конларини ўзлаштиришга киришилсин. 1960 йилга келганда кокслаштириш учун чиқариладиган кўмир миқдори йилига тахминан 118 миллион тоннага етказилсин.

Кўмир конларини очишдаги янги самарали методлар ва конларни ишлаш системаларини қидириб топиш, проектлаш ва жорий қилиш соҳасидаги, конларда янги техникани вужудга келтириш ҳамда жорий қилиш ва мавжуд кончилик машиналари ҳамда механизмларидан фойдаланишни яхшилаш соҳасидаги ишлар кучайтирилсин.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1956—1960 йилларга мўлжалланган олтинчи бешйиллик плани юзасидан

КПСС XX С'ЕЗДИНИНГ ДИРЕКТИВАЛАРИ

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Очиқ усулда кўмир чиқаришни янада ривожлантириш та'минлансин, 1960 йилда очиқ усулда чиқарилган кўмир миқдори тахминан 122 миллион тоннагача етказилсин, шунингдек ер тагида гидравлик усулда кўмир чиқаришни ривожлантириш та'минлансин.

Бешинчи бешйиллик мобайнида кўмир шахталари ва разрезларнинг йилига тахминан 240 миллион тонна кўмир чиқариш имконини берадиган қувватлари ишга туширилсин. Шахта стволларини қазиб ўтиш ва конлардаги бошқа капитал ишларни бажариш сур'ати тахминан 2 баравар оширилсин. Ишлаб турган ва янгидан эксплуатацияга топширилаётган кўмир шахталарининг проектда белгиланган қувватларини ўзлаштириш тезлаштирилсин. Кўмирнинг сифати яхшилансин ва бунинг учун саралаш фабрикаларида кўмирни қайта ишлаш 85 процент ва кўмир брикетларини ишлаб чиқариш 2 баравар кўпайтирилсин.

Саралаш вақтида кўмир чиқиндиларининг кўпайиб кетиши орқасида унинг нобуд бўлиши кескин суратда камайтирилсин, кўмирни саралаш технологияси яхшилансин, кўмирни саралашдаги янги, янада самарали методлар ўзлаштирилсин ва жорий қилинсин.

Бешйиллик мобайнида ёнилғи ўрнида ишлатиладиган сланецлар ишлаб чиқаришни камида 67 процент, торф чиқаришни 44 процент, шу жумладан, фрезер торфи чиқаришни 73 процент ошириш та'минлансин.

12. **Нефть саноати** соҳасида нефть чиқариш ва нефтьни қайта ишлашни ғоят тез сур'атлар блан кўпайтириш та'минлансин, тиниқ нефть маҳсулотлари ишлаб чиқариш тахминан 2 баравар ва машина мойи ишлаб чиқариш 1,8 баравар кўпайтирилсин.

Нефть конларида қатламларга сун'ий таз'йиқ кўрсатиш методларини қўлланиб, нефть чиқариш салмоғи 82 процентгача етказилсин. Бўш қатламларни гидравлик усулда қисиб нефть чиқариш методи такомиллаштирилсин ва кенг қўлланилсин.

Эксплуатацион пармалаш вақтида нефть ва газ қудуқларини пармалашнинг ўртача тезлиги 85 процент ва разведка мақсадида пармалаш вақтида пармалаш тезлиги 95 процент оширилсин. Пармалаш ишларининг қиммати тахминан 30 процент камайтирилсин.

Нефть разведка қилишнинг янги самарали методларини комплекс равишда қўлланиш та'минлансин ва разведка ишларининг техника воситалари такомиллаштирилсин.

Нефтьни қайта ишлашни янада кучайтириш кўзда тутилсин. Автотрактор ёнилғиси ва мойининг сифати яхшилансин: бензиннинг антидетонацион хусусиятлари яхшилансин, дизель ёнилғисида олтингугурт ва парафин моддалари камайтирилсин, автол ва дизель мойи қуюқ бўлсин ва уларнинг эксплуатацион хусусиятлари яхшилансин. Қурилаётган ва реконструкция қилинаётган нефтьни қайта ишлаш заводларида нефть маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг янги, янада мукаммал технология процесслари ва методлари жорий қилинсин.

Нефтьни қайта ишлайдиган янги заводларни, магистрал трубопроводларни қуриш сур'атлари тезлатилсин ва уларни қуриш максимал даражада арзонлаштирилсин. Бешйиллик мобайнида янги заводлар қуриш ҳисобига дастлабки қайта ишланадиган нефть миқдори 45 миллион тоннагача оширилсин ва крекинг қилинадиган хомаш'ё миқдори камида 26 миллион тонна кўпайтирилсин.

13. **Газ саноати** бутун чоралар блан ривожлантирилсин, халқ хўжалигида газдан химия хомаш'ёси ва ёқилғи сифатида фойдаланиш, шунингдек маиший эҳтиёжлар учун фойдаланиш кўпайтирилсин. Бешйиллик мобайнида газ чиқариш ва ишлаб чиқариш тахминан 3,9 баравар оширилсин. Янги газ конларини қидириб топиш соҳасида геология-қидириш ва разведка ишлари кучайтирилсин ҳамда бешйиллик мобайнида саноат учун кераклп газ запасларининг 85 — 90 процент кўпайиши та'минлансин.

Янги газ конлари — Ставрополь, Шебелинка, Степной газ конларини саноат учун ишга тушириш та'минлансин ва Сибирьдаги Березово газ кони эксплуатация қилишга тайёрлансин.

Тахминан 9 минг километр узунлигидаги магистрал газ проводлар, шу жумладан, энг йирик газ проводлар, чунончи Ставрополь—Москва, Дашава—Минск—Ленинград, Ставрополь—Новинномисск—Минеральние Води—Грозний, Шебелинка — Харьков, Курск—Орёл—Брянск, Қозон—Горький магистрал газ проводлари қурилиб ишга туширилсин. Березово—Свердловск ва Грозний—Тбилиси газ проводларини қуришга киришилсин.

14. **Электрлаштириш** соҳасида — қурилиш сур'атлари тезлатилсин ва қурилиш ишларининг сифати яхшилансин; тепловой электростанциялар, гидроэлектростанциялар, электр шохобчалари ва тепловой шохобчаларнинг техника даражасини янада ошириш та'минлансин. Саноатда электр қувватидан фойдаланиш блан бирқаторда, транспорт ва қишлоқ хўжалиги янада кенгроқ миқ'ёсда электрлаштирилсин, шунингдек шаҳарларни электр қуввати блан та'минлаш яхшилансин.

Бешйиллик мобайнида турбина электростанцияларининг умумий қуввати тахминан 2,2 баравар, гидроэлектростанцияларнинг қуввати 2,7 баравар оширилсин ва Электростанциялар министрлигига қарашли 35—220 киловатт қувватли электр шохобчаларининг узунлиги 2,2 баравар оширилсин.

Куйбишев ва Сталинград гидроэлектростанциялари қурилиши тугалланиб, улар тўла қувват блан ишлайдиган қилинсин; Волгада 1 миллион киловатт қувватли Саратов гидроэлектростанцияси қурилиши кучайтириб юборилсин, Камада 540 минг киловатт қувватли Воткинск гидроэлектростанцияси қурилиши тугаллансин; салкам 900 минг киловатт қувватли Қуйи Кама гидроэлектростанциясини ва Волгада салкам 800 минг киловатт қувватли Чебоксари гидроэлектростанциясини қуришга киришилсин.

450 минг киловатт қувватли Кременчуг ГЭСи ва 250 минг киловатт қувватли Днепродзержинск ГЭСи қурилиб ишга туширилсин.

СССРнинг шарқий районларида жуда катта гидроэлектростанциялар қурилиши кучайтириб юборилсин. Ангарада 660 минг киловатт қувватли Иркутск гидроэлектростанцияси, проектга мувофиқ жам'и 3 миллион 200 минг киловатт электр қуввати берадиган Братск гидроэлектростанциясининг биринчи навбати ва Обь дар'ёсида 400 минг киловатт қувватли Новосибирск гидроэлектростанцияси ишга туширилсин. Енисей дар'ёсида 3,2 миллион киловатт қувватли Красноярск гидроэлектростанцияси ва Обь дар'ёсида 500 минг киловатт қувватли Каменск гидроэлектростанциясини қуришга киришилсин.

Куйбишев ва Сталинград гидроэлектростанцияларини Марказий, Жанубий ва Уральск энергосистемалари блан бирлаштириб, СССР Европа қисмининг ягона энергетика системаси вужудга келтирилсин, шу мақсадда 400 киловатт қувватли электр симлари ўтказилсин. Марказий Сибирьнинг ягона энергетика системасини (Новосибирскдан тортиб Иркутскгача) вужудга келтириш соҳасидаги ишлар кучайтириб юборилсин. Грузия, Озарбайжон ва Арманистон энергосистемалари бирлаштирилсин.

Одатда 100 минг, 150 минг ва 200 минг киловатт қувват берадиган агрегатлар ўрнатиб, кўп қувват берадиган электростанциялар қуриш ва ана шундай электростанцияларни ёқилғи чиқариладиган районларда жойлаштириш йўли блан йирик энергосистемаларда район тепловой электростанцияларининг қуввати оширилсин.

Саноат корхоналарини ва йирик шаҳарларни тобора теплофикация қилиш та'минлансин ва тепловой шохобчалар қурилишидаги қолоқлик тугатилсин.

СССРнинг Европа қисмидаги ягона энергетика системасида ва бошқа йирик энергетика системаларида электр қувватининг камида 10 процентгача эксплуатацион резервларини вужудга келтириш кўзда тутилсин.

Электростанциялар ишидаги тежамликни янада ошириш ва бу ишларнинг қийматини камайтириш мақсадида ёқилғи блан ишлайдиган катта электростанцияларда температураси 565° С гача бўлгани ҳолда буғ босими 130 атмосферали бўлган ҳамда буғни ўрталикда қиздириб берадиган ускуналар кенг қўлланилсин ва блок схема- қозон-турбина схемасини жорий қилиш та'минлансин. Температураси 600° С гача бўлгани ҳолда буғ босими 220 атмосферада бўлган 200 минг киловатт қувватли турбина блокларини саноатда ишлатиш ўзлаштирилсин. Температураси 650° С гача бўлгани ҳолда буғ босими 300 атмосферагача бўлган 300 минг киловатт қувватли турбина блоки ишга туширилсин, шунингдек бирқанча тажрибавий ва саноат газтурбина электростанциялари ишга туширилсин. Ёқилғи блан ишлайдиган кам тежамли бирқанча электростанциялар юксак параметрли буғ қўлланиш йўли блан техника жиҳатидан реконструкция қилинсин.

Кучли босимдаги электр қувватини доимий ток қилиб симлар орқали юбориш амалга оширилсин, бунинг учун доимий ток юборадиган Сталинград ГЭС—Донбасс электр линияси ишга туширилсин.

15. **Химия саноатини** тез сур'атлар блан ривожлантириш ва айниқса халқ хўжалигининг турли тормоқларида техникани тараққий эттиришни та'минламоқ учун зарур бўлган химиявий маҳсулотлар ишлаб чиқаришни тез сур'атлар блан ривожлантириш кўзда тутилсин.

Қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини оширишни та'минлайдиган химиявий маҳсулотлар ишлаб чиқариш анча кўпайтирилсин; концентратлаштирилган минерал ўғитларнинг янги турларини ҳамда қишлоқ хўжалик экинларининг зараркунандаларига ва касалликларига қарши курашмоқ учун янги, янада кўпроқ натижа берадиган заҳарли-химикатлар ишлаб чиқариш ташкил этилсин. Концентратлаштирилган фосфорли ўғитлар ишлаб чиқаришни кўпайтириб, бу, йилига тахминан бир миллион тоннагача ишлаб чиқариладиган бўлсин.

Қишлоқ хўжалик экинларини парвариш қилишда сарф бўладиган меҳнатни анча камайтиришни та'минламоқ учун ёввойи ўтларга қарши курашишга керак бўладиган химикатларни катта саноат миқ'ёсларида кўплаб ишлаб чиқариш ташкил этилсин.

Минерал ўғитлар учун хомаш'ёни — апатит концентрати, фосфаритлар ишлаб чиқариш, шунингдек табиий олтингугурт конларидан фойдаланиш, олтингугурт-мис рудаларини ва таркибида олтингугурт бўлган газларни қайта ишлаш негизида олтингугурт ҳамда серная кислота ишлаб чиқариш кескин равишда кўпайтирилсин. Аммиак ишлаб чиқариш тахминан 87 процент ва серная кислота ишлаб чиқариш 91 процент кўпайтирилсин.

Синтетик каучук, спирт, ювиш воситалари ва бошқа химиявий маҳсулотлар ишлаб чиқаришга дон маҳсулотлари, ўсимлик мойлари ва овқат бўладиган хомаш'ёнинг бошқа турларини сарфлашни анча камайтириш мақсадида шу химиявий маҳсулотларни ишлаб чиқармоқ учун нефть газларидан, табиий газлардан ва нефть маҳсулотларидан фойдаланишни химия саноатида кескин равишда ошириш химия саноатининг энг муҳим вазифаларидан бири деб ҳисоблансин; озиқ-овқат спиртининг техника мақсадларига сарфланиши бешйилликнинг охиригача асосан тугатилсин. Синтетик спирт ишлаб чиқариш тахминан 10 баравар кўпайтирилсин ва синтетик каучук ишлаб чиқариш 2,2 баравар кўпайтирилсин. Кокс газидан ва кўмирни кокслаш натижасида ҳосил бўладиган маҳсулотлардан яхшироқ фойдаланиш йўли блан химикатлар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Машинасозлик, радиотехника учун ва халқ хўжалигининг бошқа тормоқлари учун синтетик смолалар, юқори сифатли лаклар ва бўёқлар, пластмасслар, электр-изоляция материаллари, синтетик материаллар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин ва буларнинг ассортименти кенгайтирилсин. Сун'ий тола учун синтетик материаллар ишлаб чиқариш 5,9 баравар кўпайтирилсин. Автомобиль шиналари ишлаб чиқариш тахминан 2 баравар кўпайтирилсин.

Янги эффектив технологик процесслар ва иш унуми юксак даражада бўлган ускуналар химия саноатида кенг жорий қилинсин.

Бешйиллик мобайнида Химия саноати министрлиги корхоналарида аммиак ва каустик содалар ишлаб чиқарадиган ускуналарнинг қуввати тахминан 1,7 баравар, синтетик каучук ишлаб чиқарадиган ускуналарнинг қуввати 2,3 баравар кўпайтирилсин.

16. Ускуналар ва машиналарнинг, станоклар, пресслар, аппаратлар ва приборларнинг иш унуми юксак даражада бўлган янги турларини ишлаб чиқаришни янада ўзлаштириш ва кенг ривожлантириш **машинасозлик** соҳасида энг муҳим вазифа деб ҳисоблансин. Машинасозлик ва металл ишлаш маҳсулотларини ишлаб чиқариш беш йил мобайнида тахминан 80 процент кўпайтирилсин.

Машинасозлик корхоналарининг техника даражаси кескин равишда оширилсин. Металл ишлайдиган ускуналар анча янгилансин ва модернизация қилинсин. Машинасозлик корхоналарида заготовкалар ишлаб чиқаришда янги прогрессив методларни қўлланиш кенгайтирилсин. Иш унуми юксак даражада бўлган машиналарнинг янги конструкцияларини қисқа муддатлар ичида яратиш соҳасида илмий-текшириш, конструкторлик ва тажриба ишлари кенг авж олдирилсин.

Машиналар конструкциясини яхшилаш, уларнинг габаритларини ва оғирлигини камайтириш, легирланган ва озлегирланган пўлатлар, енгил қотишмалар, пластмасслар, прокатнинг тежамли профилларини қўлланишни кенгайтириш ҳамда чиқитсиз қуйилмалар ва темирчилик заготовкалари тайёрлашнинг замонавий методларини жорий қилиш йўли блан сарф бўладиган металл салмоғи камида 22 процент камайтирилсин.

Станоксозликда ихтисослаштирилган, махсус ва кўп позицияли агрегат станоклар ишлаб чиқариш 2,4 баравар, автомат цехлар ҳамда заводлар учун автомат ва ярим автомат линиялар ва ускуналар ишлаб чиқариш тахминан беш баравар кўпайтирилсин. Чиқарилаётган ҳамма станоклар орасида энг прогрессив группалардан бўлган металл қирқиш станокларининг салмоғи кўпайтирилиб, бешйилликнинг охиригача камида 50 процентга етказилсин; ёғочсозлик саноати учун ускуналар ишлаб чиқариш, шу жумладан, автомат линиялар, автомат ва ярим автомат станоклар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Темирчилик-пресс машиналари ва металл қуядиган ускуналар ишлаб чиқаришни металл қирқадиган станоклар ишлаб чиқаришнинг ўсишига қараганда анча тезроқ ўстириш та'минлансин. Темирчилик-пресс ускуналар, айниқса кучли гидравлик, механик чўкичлаш-штамплаш ҳамда чеканка қилиб ясаш пресслари, горизонтал-чўкичлаш машиналари ва чиқариб берадиган автоматлар, шу жумладан металлни электр кучи блан қиздирадиган автоматлар ишлаб чиқариш анча кўпайтирилсин. Оғир темирчилик-пресс машиналар ишлаб чиқариш камида тўрт баравар ва металл қуйиш ускуналари ишлаб чиқариш камида 8 баравар кўпайтирилсин.

Металл қирқиш ускуналари, темирчилик-пресс машиналари ва металл қуйиш ускуналари ишлаб чиқариш бўйича зарур қувватлар ва биринчи навбатда автомат линиялар, махсус ва агрегат станоклар ишлаб чиқарадиган заводлар ишга туширилсин.

Оғир машинасозлик соҳасида иш унуми юксак даражада бўлган, тўла равишда механизациялаштирилган ҳамда максимал равишда автоматлаштирилган прокат станлари ва биринчи навбатда металлни узлуксиз лист қилиб чиқариб бериб турадиган, сортли металларни ва трубаларни узлуксиз прокат қилиб чиқариб бериб турадиган станлар, эгилма профиллар ҳамда периодик прокат ишлаб чиқариш учун керакли станлар, катта ва кичик диаметрли электр қуйма трубалар ишлаб чиқариш учун агрегатлар, прокат ишлаб чиқаришда меҳнатни кўп талаб қиладиган ишларни механизациялаш учун ускуналар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ва ишлаб чиқариш та'минлансин. Беш йил мобайнида прокат ускуналар ишлаб чиқариш 82 процент кўпайтирилсин.

Шахталар учун 25 тоннагача юк кўтарадиган катта кўтарма машиналарни, турли геологик шароитда ишлайдиган кўмир комбайнларини, чўмичининг ҳажми 25 кубометр бўлган ва стреласининг узунлиги 100 метр бўлган экскаватор-драглайнларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин. Ернинг энг чуқур қатламларидан нефть чиқариб берадиган нефть аппаратларининг янги турларини ишлаб чиқариш кўпайтирилсин. Пармалаш ускуналарининг борлари модернизация қилинсин ва яна ҳам такомиллаштирилган янги пармалаш ускуналари ва иш унуми юксак даражада бўлган газомотокомпрессорлар вужудга келтирилсин.

Торф саноатини механизациялаштирмоқ учун ускуналар ишлаб чиқариш беш йил мобайнида камида икки баравар кўпайтирилсин.

Энергетика машинасозлигида ва электр техника саноатида қозон ва турбина агрегатларининг ҳамда электр ускуналарининг сифати ва техника-иқтисодий кўрсаткичлари оширилсин. Буғ турбиналарининг, қозонларнинг ва электростанциялардаги бошқа ускуналарнинг ишини комплекс автоматлаштирган ҳолда буғ параметри анча юксак даражада бўлган янги энергетика ускуналари ишлаб чиқаришни ўзлаштириш та'минлансин. Қуввати 200 ва 300 минг киловатт бўлган буғ турбиналари ва шу турбиналар учун қозонлар конструкцияси, қуввати 300 минг киловаттгача бўлган ва обмоткаси махсус равишда совутиладиган буғ турбиналари учун йирик генераторлар ҳамда гидроэлектростанциялар учун қудратли генераторларнинг конструкциялари ишлаб чиқилсин ва уларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин. Стационар ҳамда транспорт газ турбина установкаларини, шунингдек кўчма газ турбинали электрстанцияларни кўплаб ишлаб чиқариш ташкил этилсин.

Қуввати 400 киловаттдан кўпроқ бўлган ўзгарувчи ток учун электр ускуналар яратиш соҳасида илмий-текшириш ишлари олиб борадиган экспериментал база ташкил этилсин; доимий электр токи юбориладиган юқори вольтли линиялар учун электр ускуналар ва электр аппаратлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин ва уларни ишлаб чиқариш та'минлансин.

Бир йўла 180 тоннагача металлни электр кучи блан эритиб берадиган ва эритилаётган металлни электр магнит усули блан қориштириб турадиган катта печьларни ишлаб чиқариш ҳамда ферросплавлар эритиб бермоқ учун ёпиқ колошникли электр печьларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин.

Полупроводниклардан куч випрямительлари ҳамда электр ускуналар учун янги синтетик электр изоляцион материаллар ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин. Кремнеорганик ва шиша изоляцияларни қўлланиш анча кенгайтирилсин.

Юқори вольтли аппаратларнинг, юқори вольтли қувватли випрямительларнинг ва транспортни электрлаштирмоқ учун, қора ва рангли металлургия учун ҳамда халқ хўжалигининг бошқа тормоқлари учун керакли випрямительларнинг янги замонавий типларини ишлаб чиқарадиган ишлабчиқариш базасини кенгайтириш тезлаштирилсин.

Радио техника саноати ва приборсозлик саноати, айниқса технология процессларини контроль қилмоқ ва бошқармоқ учун приборлар ишлаб чиқариш ҳартомонлама ривожлантирилсин.

Беш йил мобайнида приборлар ва автоматизация воситалари ишлаб чиқариш 3,5 баравар кўпайтирилсин, шу жумладан технология процессларини контроль қилмоқ ва автоматик равишда бошқариб турмоқ учун керак бўладиган приборлар ишлаб чиқариш 4 баравар, ҳисоб ва ҳисоб-аналитик машиналар ишлаб чиқариш 4,5 баравар, электр ўлчов приборлари ишлаб чиқариш 3,6 баравар, оптика-механик приборлар ишлаб чиқариш 3 баравар, электр-вакуум приборлари ишлаб чиқариш 2,6 баравар кўпайтирилсин. Радио ўлчагич приборлар номенклатураси кенгайтирилсин ва бундай приборларни ишлаб чиқариш камида 3 баравар кўпайтирилсин.

Приборсозликнинг, радио техниканинг ва электрониканинг илмий-текшириш ҳамда лаборатория базаси ривожлантирилсин ва бу базани техника блан та'минлаш кескин равишда яхшилансин. Мураккаб математика масалаларини ечиш учун тез ҳисоблаб берадиган автомат машиналарни ҳамда ишлабчиқариш процессларини бошқаришни автоматлаштириш учун ҳисоблаш-математик машиналарни конструкция қилиш ва ишлабчиқариш ишлари кучайтирилсин. Тайёрланаётган приборларнинг аниқ ишлаш даражаси оширилсин ва уларнинг сифати яхшилансин. Физика, электроника ва радиотехниканинг кейинги муваффақиятларидан фойдаланишга асосланган янги автоматика воситаларини ишлаб чиқиш та'минлансин. Полупроводник приборлар ясаш соҳасида илмий-текшириш ишлари кенг авж олдирилсин ва бундай приборлардан амалда фойдаланиш кенгайтирилсин.

Бешйилликнинг охиригача люминесцент лампалар ишлаб чиқариш 10—15 баравар кўпайтирилсин ва ичи криптон блан тўлдирилган лампалар ишлаб чиқариш йилига 100 миллион донага етказилсин.

Каналлари кўп бўлган радио-реле ҳамда кабель линиялар учун аппаратлар ишлаб чиқариш, алоқа процессларини автоматлаштирмоқ учун аппаратлар ишлаб чиқариш, радио алоқа ва сим орқали алоқа аппаратлари, шунингдек автомат-телефон станциялар ишлаб чиқариш кенгайтирилсин.

Умумсаноат учун мўлжалланган приборлар ясаш соҳасида ишлабчиқариш базасини кенгайтириш мақсадида олтинчи бешйилликда 30 та приборсозлик заводи қурилсин ва ишга туширилсин.

Транспорт машинасозлиги соҳасида электровозлар ва тепловозлар ишлаб чиқариш ривожлантирилсин ва магистрал паровозлар ишлаб чиқариш тўхтатилсин; газотрубовозлар яратилсин. Тепловозлар, кемалар учун янги кучли дизельлар ва стационар дизельларни кўплаб ишлаб чиқариш ташкил этилсин. Саноатбоп частотали ўзгарувчан ток берадиган линиялардан қувват олиб ишловчи магистрал электровозларни кўплаб ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин. 90—100 тонна юк ортадиган универсал юк вагонлари, яримвагонлар ва думпкарлар, шунингдек цемент ташийдиган махсус вагонлар конструкцияси ишлаб чиқилсин ва шундай вагонларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин. Ғилдиракларига подшипниклар ўрнатилган янги локомотивлар ва вагонларни ҳамда ҳавони тозалаб бериб турадиган установкалар ўрнатилган пассажир вагонларни кўплаб ишлаб чиқариш та'минлансин.

Автомобиль саноатида юк автомобильлари ишлаб чиқариш сон жиҳатидан тахминан 32 процент (умумий юк ортиш қуввати жиҳатидан—45 процент), автобуслар ишлаб чиқариш 88 процент, енгил автомобильлар ишлаб чиқариш 86 процент, автомобиль ва трактор прицеплари ишлаб чиқариш 4,3 баравар ва автомобильларга керакли запас қисмлар ишлаб чиқариш 2,2 баравар кўпайтирилсин. Автомобильларнинг, автобусларнинг ва двигательларнинг эскириб қолган модельлари эксплуатация кўрсаткичлари анча юқори даражада бўлган янги модельлар блан алмаштирилсин. 40 — 50 тоннагача юк ортадиган самосвал автомобильлар ишлаб чиқариш ташкил этилсин. Ҳарқандай йўлларда юраоладиган автомобильларни, махсуслаштирилган юк автомобильларини, такомиллаштирилган автоприцепларни ва ҳархил ишбоп ярим прицепларни ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлигида чопиқ тракторлар ишлаб чиқариш тахминан 2,7 баравар кўпайтирилсин, тракторларнинг техника-иқтисодий кўрсаткичлари яхшилансин, анча тежамли бўлган ва камроқ металл ишлатилиб ясалган ўрмаловчи ва ғилдиракли тракторларнинг ҳамда ўзиюрар шассиларнинг янги типлари ишлаб чиқилсин ва уларни ишлаб чиқаришга киришилсин.

Гидромеханизмлар блан ускуналанган тракторларни ишлаб чиқариш та'минлансин, саноат, қурилиш ва қишлоқ хўжалик эҳтиёжлари учун қуввати 140 ва 250 от кучига эга бўлган тракторларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин.

Деҳқончилик, чорвачилик соҳасидаги ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тормоқларидаги ишларни комплекс равишда механизациялаш учун ишлатиладиган ҳамда мамлакатнинг турли қишлоқ хўжалик зоналаридаги шароитларга мосланган қишлоқ хўжалик машиналарини ишлаб чиқариш ривожлантирилсин, тракторларга ўрнатиб ишлатиладиган осма ва яримосма қишлоқ хўжалик машиналари ҳамда асбобларини кенг номенклатурада ишлаб чиқиш ва ишлабчиқаришга жорий қилиш та'минлансин, токи шу бешйилликда асосан осма ва яримосма машиналар ва асбоблар ишлаб чиқаришга ўтилсин, тирков машиналари конструкциясига шу машиналарни бевосита тракторчининг ўзи бошқарадиган механизмлар жорий қилинсин.

Ғалла экинларининг ҳосилини хиллаб-ажратиб ўриб-йиғиб берадиган машиналарни — виндроуэрларни, шунингдек ғалла комбайнларига ўрнатиладиган подборщикларни ишлаб чиқариш анча кенгайтирилсин.

Чорвачилик фермаларида меҳнатни кўп талаб қиладиган ишларни механизациялаштирадиган машиналар ва асбобларни ишлаб чиқариш, ем-хашак тайёрламоқ учун хашакни йиғиштириб олиб, пресслаб берадиган ва йиғиштириб олиб, ғарамлаб берадиган машиналарни ва бошқа хил машиналарни ишлаб чиқариш, ўғит соладиган машиналар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин, ёввойи ўтларга қарши ва қишлоқ хўжалик экинларининг зараркунандаларига қарши курашиш воситаларини кенг равишда қўлланишни та'минлайдиган машиналарни, шунингдек юк ортиш ва юк бўшатиш механизмларини ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Айниқса пояси узун бўлган серҳосил экинларнинг ҳосилини ўриб-йиғиб берадиган ғалла комбайнлари — тиркаладиган, ўзиюрадиган ва бевосита ишлайдиган ғалла комбайнларининг янги хиллари, шунингдек маккажўхорини, пахтани, картошкани йиғиб-териб берадиган машиналарнинг ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарининг янги хиллари ишлабчиқаришга жорий қилинсин.

Умумий машинасозлик тормоқларида химия саноати учун иш унуми юксак даражада бўлган ускуналар ишлаб чиқариш анча кенгайтирилсин. Қора металлургия учун соатига 10—30 минг кубметр кислород берадиган установкалар ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин.

Электровакуум, кабель, электр техника ва қоғоз саноати учун иш унуми юксак даражада бўлган янги технология ускуналарини ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин; тўқимачилик саноати ва енгил саноат учун янги тўқув автоматлари, газламаларни узлуксиз оҳорлаб берадиган агрегатлар, сун'ий тола ва тери ишлаб чиқарадиган комплекс агрегатлар ҳамда жуда тез ишлайдиган бошқа хил ускуналар ишлаб чиқариш ташкил этилсин. Озиқ-овқат саноати учун автомат ускуналарнинг янги турларини, совутадиган ускуналарни ҳамда балиқ овлайдиган кемаларда ва балиқ маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган корхоналарда балиқни тозалаш ва тилишлаш ишларини механизациялаштирадиган ускуналар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Савдо шохобчалари учун товарларни аҳолига доналаб ва тортиб ўралган ҳолда сотадиган автоматлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин ва ривожлантирилсин.

Бинокорлик машинасозлиги ва йўл машинасозлиги анча ривожлантирилсин. Экскаваторлар ишлаб чиқариш тахминан 3 баравар, автогрейдерлар ишлаб чиқариш 4 баравар, темир-бетон буюмлар тайёрлаб берадиган комплекс ускуналар ишлаб чиқариш 5 баравар, йирик девор блоклар ва бетон блоклар ишлаб чиқарадиган ускуналарни ишлаб чиқариш 10 баравар кўпайтирилсин. Цемент саноати ва автоматлаштирилган бетон заводлари учун иш унуми юксак даражада бўлган комплект ускуналар, шунингдек механизациялаштирилган бинокорлик инструменти ишлаб чиқариш кенгайтирилсин.

Кемасозлик саноатида беш йил мобайнида қуруқ юк ортадиган кемалар ҳамда танкерлар ишлаб чиқариш 30 процентдан зиёдроқ кўпайтирилсин, балиқ овлайдиган ва юк қабул қилиб олиб, ташиб берадиган кемалар ишлаб чиқариш тахминан 3,9 баравар кўпайтирилсин. Ўзиюрар денгиз юк кемаларининг тезлиги ва юк кўтариш қуввати анча оширилсин. 5 — 10 минг тонна қуруқ юк кўтараоладиган замонавий денгиз теплоходларини, 20 —25 минг тонна нефть сиғадиган танкерларни, кит овлайдиган тезюрар кемаларни, шунингдек денгизларда катта кит овлаш базаларини, трюмлари рефрижерациялашган траулерларни, сельд базаларини, денгизларда пассажир ташийдиган кемаларни ва ёғоч ташийдиган кемаларни ишлаб чиқариш та'минлансин. Балиқларни музлатиб берадиган установкалар ўрнатилган ва трюмлари рефрижерация қилинган денгиз кемаларини кўплаб ишлаб чиқариш ташкил этилсин ҳамда темир-бетон кемалар ишлаб чиқариш кенгайтирилсин.

17. **Бинокорлик материаллари саноати** соҳасида тезлик блан йиғиштирилиб, тикланадиган материаллар ва буюмлар ишлаб чиқаришни кенг ривожлантириш, қурилишнинг сифатини ошириш ва қимматини камайтириш асосий вазифа деб ҳисоблансин. Бунинг учун цемент, йиғма темир-бетон буюмлар ва девор блоклар, деворбоп буюмлар, санитария-техника ускуналари ва пардозлаш материаллари ишлаб чиқаришни тез сур'атлар блан кўпайтириш кўзда тутилсин. 1960 йилда 1955 йилдагига нисбатан йиғма темир-бетон конструкциялар ва детальлар ишлаб чиқариш тахминан 5,8 баравар, оҳак ишлаб чиқариш 2,1 баравар, томга ёпиладиган юмшоқ материаллар ишлаб чиқариш 1,9 баравар, деворбоп материаллар ишлаб чиқариш 2,4 баравар ва ма'дан бўлмаган бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш 1,8 баравар кўпайтирилсин.

Тез қотадиган юқори маркали цементлар ишлаб чиқариш кенгайтирилсин. Заводларни ихтисослаштириш ва ишлабчиқариш процессларини такомиллаштириш йўли блан темир-бетон буюмлар ишлаб чиқарувчи заводларнинг иш унумини ошириш та'минлансин. Юпқа деворбоп, ичи ҳовол ҳамда таранг тортилган темир-бетон конструкциялар ва детальларни, шунингдек темир-бетон трубаларни кўплаб ишлаб чиқариш ташкил этилсин. Вибрацион тегирмонларда майдаланган хомаш'ёдан бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш ташкил этилсин. Деворбоп ва пардозлаш материалларнинг, шифернинг, томга ёпиладиган юмшоқ материалларнинг, дераза ойналарининг ва санитария, техника буюмларининг сифати анча яхшилансин.

Ҳарсанг тош, майда тош, шағал ва қум чиқариш ва қайта ишлашдаги қолоқлик тугатилсин. Районларда майда тош ишлаб чиқармоқ учун тошларни майдалаб, сортлаб берадиган катта заводлар қурилсин; ма'дан бўлмаган бинокорлик материалларини бойитиш ва хиллаш жорий қилинсин ҳамда уларнинг қиймати камайтирилсин.

Колхозларнинг маҳаллий бинокорлик материалларига бўлган эҳтиёжларини янада тўлароқ қондириш мақсадида колхозларга деворбоп материалларни, черепицани, оҳакни, қамишит плиталарни ва бошқа маҳаллий бинокорлик материалларни колхозларнинг ўзларида зарур миқдорда ишлаб чиқариш тавсия қилинсин.

18. **Ўрмончилик саноатининг** янада ривожланиши та'минлансин. СССР Ўрмончилик саноати министрлиги бўйича қурилишбоп ёғочни ташиб олиш ҳажми беш йил мобайнида тахминан 42 процент кўпайтирилсин, бунинг учун 82 миллион кубметр ҳажмдаги ёғочни ташиб олишни та'минлайдиган ишлаб чиқариш қувватлари ишга солинсин, серўрмон районларда ёғоч тайёрлашни ва тахта тиладиган заводлар қуришни ривожлантириш сур'атлари кучайтирилсин. 1956 — 1960 йилларда 16,5 миллион кубметр тахта тилиб беришни та'минлайдиган корхоналар ишга туширилсин. Мавсумий ишлайдиган ўрмончилик хўжаликлари бутун йил бўйи ишлайдиган корхоналарга айлантирилсин ва улар доимий ишлайдиган ишчи кадрлар блан та'минлансин. Ўрмончилик саноатида ускуналардан фойдаланиш кескин равишда яхшилансин ва бу саноат иш унуми анча юксак даражада бўлган машиналар ҳамда механизмлар блан та'минлансин.

19. **Қоғоз ва ёғочсозлик саноатини** анча ривожлантириш кўзда тутилсин. Босмахоналарга керакли қоғоз ишлаб чиқариш тахминан 60 процент ва газетабоп қоғоз ишлаб чиқариш 51 процент кўпайтирилсин, картон ишлаб чиқариш 2,8 баравар, гидролиз ва сулфит спирт ишлаб чиқариш 2,3 баравар кўпайтирилсин. Юпқа босма ва ўров қоғозлар ишлаб чиқариш кенгайтирилсин, тарабоп қоғозларнинг ва картоннинг янги турларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин. Целлюлоза, ярим целлюлоза пишириш ва ёғочни гидролизлашнинг прогрессив методлари жорий қилинсин.

Қамишдан целлюлоза ишлаб чиқарадиган янги заводлар ва қамиш картон ишлаб чиқарадиган янги фабрикалар қурилсин.

Баргли дарахтларнинг ёғочидан ҳамда тахта тилиш, ёғочсозлик саноатида ҳамда кўплаб дарахт кесиладиган жойларда ҳосил бўладиган ёғоч чиқитларидан целлюлоза-қоғоз саноати, ўрмончилик-химия ва гидролиз саноати маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун, шунингдек ёғоч-толали плиталар, бинокорлик детальлари ва сун'ий тахталар ишлаб чиқариш учун фойдаланиш кўпайтирилсин.

20. **Енгил саноат** соҳасида кенг исте'мол саноат товарлари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш кўзда тутилсин, саноат товарларининг сифатини ва ассортиментини, шунингдек ташқи безагини анча яхшилаш та'минлансин.

Сертук, меланж, кўрпабоп, безак-мебельбоп ип газламалар ишлаб чиқариш, нуқул жуннинг ўзидан камвол шерсть газламалар ишлаб чиқариш, жаккард газламалар, костюмбоп ва кўйлакбоп штапель газламалар ишлаб чиқариш, юқори сифатли пайпоқлар, ипак трикотаж ич кийимлар, шерсть ва ярим шерсть уст трикотаж, тикилган буюмлар ва пойафзалларнинг хилма-хил модельларини ва фасонларини ишлаб чиқариш кўпайтирилсин.

Сун'ий толалар ишлаб чиқариш кенг миқ'ёсда ташкил этилсин ва бундай толаларни ишлаб чиқариш кўпайтирилиб, 1960 йилда 330 минг тоннага етказилсин, шу жумладан капрон, хлорин, анид, лавсан ва нитрон хилидаги синтетик сун'ий толалар ишлаб чиқариш 44 минг тоннага етказилсин ёки 1955 йилдагига нисбатан беш баравар кўпайтирилсин. 1960 йилда 5 минг тонна миқдорида шиша тола ва 51 миллион квадрат метр сун'ий устки тери ишлаб чиқариш та'минлансин.

(ДАВОМИ УЧИНЧИ БЕТДА)

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1956—1960 йилларга мўлжалланган олтинчи бешйиллик плани юзасидан

КПСС XX С'ЕЗДИНИНГ ДИРЕКТИВАЛАРИ

(БОШИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Сун'ий толалар ишлаб чиқариш ва уларни қайта ишлаш соҳасида, жумладан синтетик тола ишлаб чиқариш соҳасида, шунингдек ишлабчиқариш циклини қисқартадиган ва хомаш'ёнинг сарфланишини камайтирадиган тежамли технологик процессларни ишлаб чиқиш соҳасида илмий-текшириш ишлари кенгайтирилсин. Тўқимачилик ва енгил саноат корхоналарида хомаш'ёнинг нобуд бўлиши анча камайтирилсин.

1956 — 1960 йилларда капитал қурилиш ҳисобига тахминан 3.166 минг йигириш урчуғи, 95 минг тўқув станоги ишга туширилсин, шунингдек 255 минг тонна сун'ий тола ва 85 миллион жуфт пойафзал ишлаб чиқарадиган корхоналар ишга туширилсин.

21. **Озиқ-овқат саноати соҳасида** қишлоқ хўжалик хомаш'ёси ресурсларининг кўпайиб бораётганлигига яраша озиқ-овқат товарлари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш, маҳсулотнинг сифатини яхшилаш ва ассортиментини кенгайтириш, озиқ-овқат товарларининг сифатини сақлашни та'минлайдиган қилиб, уларни упаковка қилиш ва ўраб тортиб қўйишнинг энг яхши турларини жорий қилиш кўзда тутилсин.

Мол ёғи ишлаб чиқариш 56 процент ва сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш 2,7 баравар кўпайтирилсин.

Қанд-шакар ва ўсимлик мойининг қўшимча ресурсларини ҳосил қилиш мақсадида 1956 — 1960 йиллар мобайнида қанд лавлаги патокасидан шакар олишнинг сепарация усуллари ҳамда мойли экин донидан мой олишнинг экстракция методи кенг жорий қилинсин.

Очиқ денгизда кўплаб **балиқ овлашни** янада кенгроқ ривожлантиришни та'минламоқ учун балиқчилик саноатини балиқ овлайдиган энг янги катта кемалар блан қуроллантириш ишлари давом этдирилсин. Балиқ қидирадиган ва балиқ овлайдиган катта кемалар радионавигация ва гидроакустика асбоблари блан, шунингдек балиқ овлашни, балиқни тозалаб тилишлашни механизациялаштирадиган энг янги ускуналар блан та'минлансин. Балиқчилик саноати музлатувчи установкалар ўрнатилган ҳамда балиқ маҳсулотларини кемаларнинг ўзида тайёрлаб портларга исте'мол учун тайёр ҳолда етказиб беришга имкон берадиган ускуналар ўрнатилган балиқ овлаш траулерлари блан та'минлансин.

Мамлакат сув ҳавзаларида балиқ запасларини сақлаб қолиш ва кўпайтириш учун балиқчилик-мелиорация ишларининг комплекси кенг миқ'ёсларда ўтказилсин. Бунда балиқ запасларининг табиий шароитда урчиб кўпайишини яхшилаш, балиқни кўплаб етиштиришни янада ривожлантириш ҳамда овланадиган қиммат баҳо балиқларни иқлимга ўргатишни янада ривожлантириш кўзда тутилсин.

Озиқ-овқат саноатининг ҳамма тормоқларида хомаш'ё ва тайёр маҳсулотнинг нобуд бўлишини анча камайтириш та'минлансин.

Олтинчи бешйиллик йиллари мобайнида капитал қурилиш ҳисобига тахминан қуйидаги миқдорларда маҳсулот ишлаб чиқарадиган ишлабчиқариш корхоналари ишга туширилсин: бир суткада 708 минг центнер қанд лавлагини ва 2.335 тонна мойли уруғликни қайта ишлаб берадиган корхоналар; йилига 957 миллион банка сабзавот ва мева консервалари ҳамда 300 миллион банка балиқ консерваси ишлаб чиқарадиган, бир сменада 2279 тонна гўшт тайёрлаб берадиган, 313 минг банка гўшт консерваси ва 379 минг банка сут консерваси тайёрлаб берадиган ҳамда бир сменада 2350 тонна сутдан сир ва ёғ чиқариб берадиган корхоналар ишга туширилсин.

II. Ишлабчиқариш процессларини механизациялаш ва автоматизациялаш бўйича

1. Техникани янада тараққий этдиришни, меҳнат унумдорлигини оширишни ва меҳнат шароитларини енгиллаштиришни та'минлаш мақсадида ишларни механизациялаш сур'атлари кескин суратда кучайтирилсин ва ишлабчиқариш процессларини автоматизациялашни саноатга кенг миқ'ёсларда жорий қилинсин.

Саноатнинг ҳамма тормоқларида асосий ва ёрдамчи ишларни комплекс равишда механизациялаш кенг кўламда амалга оширилсин. Юк ортиш ва тушириш ишларини комплекс механизациялашга алоҳида э'тибор берилсин.

Айрим агрегатларни ва операцияларни автоматизациялашдан цехларни, техника процессларини автоматизациялашга ва тамомила автоматизациялаштирилган корхоналар барпо этишга ўтилсин. Энергетика системаларида, нефть конларида ва бошқа ишлабчиқариш тормоқларида ускуналарнинг дистанцион усулда бошқарилишини ва контроль ҳамда бошқариш ишларининг телемеханизацияланишини янада кўпроқ татбиқ қилиш та'минлансин.

2. Ишлабчиқариш процессларини комплекс механизациялаш ва автоматизациялашни кенг ривожлантириш соҳасида белгиланаётган тадбирлар мунособати блан технология процессларини такомиллаштириш ва ишлабчиқаришни уюштиришни яхшилаш юзасидан айни бир вақтда зарур ишлар олиб борилсин. Шу блан бирга ишлабчиқаришнинг узлуксиз ва поток методлари салмоғи анча оширилсин, ишларга сарф қилинадиган меҳнат ҳажмини ватанимиздаги ва четэллардаги техниканинг энг яхши ютуқлари даражасигача камайтиришга эришилсин. Саноат зарур механизация ва автоматизация воситалари ҳамда асбоблари блан та'минлансин; мавжуд ускуналардан ва механизмлардан фойдаланиш жиддий равишда яхшилансин.

3. Саноат тормоқларида ишлабчиқариш процессларини механизациялаш ва автоматизациялаш юзасидан қуйидаги асосий топшириқлар бериш кўзда тутилсин.

Қора металлургияда—мартен печьларини бошқаришни анча ҳажмларда автоматизациялаш, прокат, коксахимик, ўтга чидамли материаллар ва метиз ишлабчиқариши технология процессларини комплекс механизациялаш ва автоматизациялаш амалга оширилсин ҳамда домна печьларини бошқариб туришни комплекс автоматизациялашга киришилсин. 40 та прокат ва трубопрокат станларини автоматизациялаш амалга оширилсин. Ер остидаги транспортни диспетчер усулида бошқариб туришга ҳамда ер остидаги ишларда ва ер устидаги йирик темир руда ҳамда марганец шахталарида банд бўлган асосий машиналар ва механизмларни дистанцион усулда бошқаришга кўчиш амалга оширилсин; қора металлургиянинг руда тозалайдиган фабрикаларидаги ишлабчиқариш процессларини комплекс автоматизациялаш жорий қилинсин.

Рангли металлургияда — мис саноатидаги отражатель печьларини ва рафинерлаштирувчи печьларни автоматизациялаш тамомлансин; қўрғошин-цинк, никель саноатида ва нодир металлар саноатида шахта печьлари ва трубали печьлар автоматлаштирилсин; руда тозалайдиган йирик фабрикаларда майдалаш, янчиш, флотация қилиш процессларини комплекс автоматизациялаш жорий қилинсин, шунингдек рангли металлургиянинг асосий конларида ишлаб чиқариш процессларининг контроль қилинишини ва рудани йиғиштириб олиш ҳамда келтириб бериш процессларини, скип кўтармаларининг ва ёрдамчи установкаларнинг ишларини дистанцион усулда бошқариш амалга оширилсин.

Кўмир саноатида — кўмир чиқаришни комплекс механизациялашни амалга оширмоқ учун тозалайдиган забойларда кровляларни бошқаришни ва конвейерларни кўчиришни механизациялаш кенг жорий қилинсин, нишоб ва қия қатламларни қазиган вақтда кўмирни уюшни механизациялашни янада ривожлантириш та'минлансин, бу иш биринчи навбатда Донец, Кузнецк ва Караганда ҳавзаларида тугаллансин. Кўмирни ортишни ва тайёргарлик ишлари вақтида тупроқни ортишни механизациялаш тамомлансин. Ер остидаги ишларда, шахталар устида ва кўмир тозалайдиган фабрикаларда машиналарни ҳамда механизмларни автоматизациялаш ва дистанцион усулда бошқаришни ҳартарафлама кенгайтириш та'минлансин. Кўмир разрезларида кучли ускуналар қўлланиш йўли блан комплекс механизация амалга оширилсин. Конларни металл ва темир-бетон устунлар блан мустаҳкамлаш салмоғи анча оширилсин ва мустаҳкамлаш учун ёғоч сарфлашни камайтириш та'минлансин.

Торфни фрезер усулида чиқаришни комплекс механизациялаш, шунингдек чим қилиб чиқариладиган торфни олиш, ёйиш, йиғиштириш ва ортиш ишларини механизациялаш, транспорт ишларини, ботқоқликларда тайёргарлик кўриш ишларини ва ёрдамчи ишларни механизациялаш тамомлансин.

Нефть саноатида — нефть қудуқларини пармалаган вақтда тушириш-кўтариш операцияларини кенг ҳажмда механизациялаш ва автоматизациялаш амалга оширилсин; конлардаги асосий ишларни автоматизациялаш тугаллансин; ишлаб турган конларда контроль ва бошқариш процессларини автоматизациялаш ҳамда янги қурилаётган нефть тозалаш заводларини комплекс автоматизациялаш кенг жорий қилинсин. Нефть ва сув чиқарадиган қудуқларни ҳамда нефтьгазипроводларини дистанцион усулда контроль қилиш ва марказдан туриб бошқаришга кўчиш қисман амалга оширилсин.

Электростанцияларда — гидроэлектростанцияларни телемеханика усулида бошқариш юзасидан қилинадиган ишлар тамомлансин; асосий энергетика системалари ва йирик подстанцияларни телемеханика асосида бошқаришга 2 — 3 йил ичида кўчилсин. Олтинчи бешйилликда қурилабошланадиган ҳамма теплоэлектростанцияларда бошқаришни комплекс автоматизациялашни амалга ошириш кўзда тутилсин.

Машинасозликда — ишлабчиқариш процессларини, биринчи навбатда қуюв ва темирчилик-пресс ишлабчиқаришида механизациялаш ҳамда автоматизациялаш анча кенгайтирилсин. Йирик серияли ишлабчиқаришда ва кўплаб ишлабчиқаришда термик печьларнинг иссиқлик режимларини тўла автоматизациялаш амалга оширилсин; эритилаётган модельлар бўйича комплекс механизациялаштирилган қуюв цехлари барпо қилинсин. Олтинчи бешйилликда камида 220 та автоматик ва ярим-автоматик линиялар ҳамда цехлар ишга туширилсин.

Электротехника саноатида — электрдвигательларни йиғишни автоматизациялаш ва кабельлар ишлаб чиқариш ишларини механизациялаш жорий қилинсин.

Радиотехника саноатида — радиоаппаратурасининг кўплаб тайёрланадиган детальлари ва вакуум асбоблари ишлаб чиқаришни кенг механизациялаш ва автоматизациялаш та'минлансин.

Химия саноатида — цехлар ва заводларни ҳамда биринчи навбатда олтингугурт ва азот кислотаси ҳамда кальцийлаштирилган сода ишлаб чиқарадиган заводларни комплекс автоматизациялашга киришилсин; Олтингугурт кислотаси ишлаб чиқарадиган автоматлаштирилган цех қурилсин ва ишга туширилсин.

Қурилишда — ер қазиш, юк ортиш-тушириш ишларини, шунингдек конструкцияларни монтаж қилиш ишларини комплекс механизациялаш асосан тугаллансин; пардозлаш ишларини ва бошқа хил қурилиш ишларини комплекс механизациялаш ҳартарафлама ривожлантирилсин.

Бинокорлик материаллари саноатида — ма'дан бўлмаган бинокорлик материаллари чиқариш ишларини комплекс механизациялаш амалга оширилсин. Цемент саноатида ишлабчиқаришнинг технология процессларини, шифер ишлаб чиқаришда, керамик буюмлар, радиаторлар, санитария-техника ускуналар ва бошқа буюмларни ишлаб чиқаришда поток-механизация процесслари кенг миқ'ёсда жорий қилинсин.

Ўрмон саноатида — ёғоч тайёрлашдаги асосий ишларни комплекс механизациялаш тугаллансин ва ёрдамчи ишлар кенг механизациялаштирилсин; ёғоч тайёрлашда кўп меҳнат талаб қиладиган оғир ишларнинг катта қисми дарахтзорлардан ёғоч ташиш йўлларининг қуйи складларига ва ёғоч жўнатадиган базаларига келтирилсин; қуйи складлардаги ишларни кенг ҳажмларда комплекс механизациялаш амалга оширилсин. Ёғоч ташишда кўп юк кўтараоладиган ҳамда ҳамма жойда юраоладиган автотягачлар ва автомобильлар ишлатилсин. Ёғоч чиқиндилари ишлатадиган электростанциялар қуриш йўли блан ёғоч тайёрлайдиган жойларда барқарор энергетика базаси вужудга келтирилсин.

Қоғоз ва ёғочсозлик саноатида — целлюлоза-қоғоз ва гидролиз ишлаб чиқаришнинг асосий технология процесслари автоматлаштирилсин; бу ишлабчиқариш участкалари ва цехларини комплекс автоматизациялаштириш амалга оширилсин; мебель ишлаб чиқаришда автоматик ва ярималвтоматик линиялар барпо этилсин ва жорий қилинсин.

Тўқимачилик саноатида — беш йил мобайнида автомат тўқув станоклари парки ҳамма тўқув станокларининг умумий сонига нисбатан тахминан 60 процентгача етказилсин; газламаларни пардозлашда поток-агрегатлаштирилган усуллар жорий қилинсин, ишлабчиқариш процессларини бошқариш автоматлаштирилсин, шунингдек тўқимачилик корхоналарида кўп меҳнат талаб қиладиган ишлар комплекс механизациялаштирилсин; пахта тозалаш заводларида ва пахта тайёрлаш пунктларидаги кўп меҳнат талаб қиладиган оғир ишларни механизациялаш тугаллансин.

Кўн-пойафзал саноатида — қўл блан қилинадиган ишларни янада камайтириш та'минлансин, терини ошлайдиган ва пойафзал ишлаб чиқарадиган автомат ва ярималвтомат линиялар жорий қилинсин.

Озиқ-овқат саноатида — балиқ овлаш ва ундан маҳсулот тайёрлаш ишларини комплекс механизациялаш кенгайтирилсин, ҳамма балиқ заводларини балиқни қабул қилиб олишни ва ишлашни механизация усулига кўчириш та'минлансин, балиқдан маҳсулот тайёрлаш юзасидан камида 600 автоматик линия жорий қилинсин.

Кондитер моллари ва нон-булка ишлаб чиқариш юзасидан камида 400 та поток автоматик ва ярималвтоматик линиялар ўрнатилсин.

Йирик ва ўртача ҳажмдаги гўшт комбинатларини чорва молларни сўйишда механизациялаштирилган поток усулига кўчириш тугаллансин, бунинг учун беш йил мобайнида 400 та конвейер линияси ўрнатилсин. Сариғ ёғ ишлаб чиқариш юзасидан 1.500 автомат поток линияси жорий қилинсин.

4. Бу соҳадаги ишларни план бўйича олиб бориш ва саноат корхоналарини автоматизация учун зарур бўлган асбоб ва ускуналар блан та'минлаш мақсадида, саноатнинг ҳамма тормоқларида ишлабчиқариш процессларини автоматизациялаш юзасидан перспектив план ишлаб чиқиш зарур деб ҳисоблансин.

III. Саноатда ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш бўйича

1. Ижтимоий меҳнатнинг унумдорлигини ошириш сур'атларини тезлаштириш, ишлабчиқаришдаги чиқимларни камайтириш ва маҳсулот сифатини ошириш мақсадида олтинчи бешйилликда саноатда ихтисослаштириш ва кооперативлаштиришни кенгайтириш та'минлансин, ихтисослаштириладиган корхоналарда кўплаб-поток усулида ишлаб чиқариш уюштирилсин. Ихтисослаштирилган корхоналарда энг янги ишлабчиқариш технологияси бўйича стандартлаштирилган, нормаллаштирилган ва унификация қилинган детальлар, узельлар ва буюмлар ишлаб чиқариш та'минлансин. Саноат тормоқларини, корхоналарни министрликлар ўртасида, детальлар, узельлар ва буюмлар ишлаб чиқаришни айрим корхоналар ўртасида рационал тақсимлаш амалга оширилсин.

Корхоналарни иқтисодий районлар ва йирик саноат марказлари доирасида кооперативлаштиришни амалга ошириш ниятида мамлакатнинг турли иқтисодий районларида ихтисослаштирилган корхоналар барпо этилсин.

2. Саноат корхоналарини чўян ва пўлат қуюлмаси блан та'минлаш учун олтинчи бешйилликда 23 та ихтисослаштирилган, энг янги техника блан та'минланган, йилига жам'и 1.500 минг тонна қуюлма ишлаб чиқараоладиган қуюв заводлари ҳамда ихтисослаштирилган қуюв цехлари қуриш кўзда тутилсин, шу жумладан:

Марказ районларида — жам'и йилига 110 минг тонна қуюлма ишлаб чиқараоладиган камида 3 та қуюв заводи ва Чебоксари трактор запас қисмлари заводида йилига 40 минг тонна қуюлма ишлаб чиқараоладиган ихтисослаштирилган цех қурилсин;

Уралда — йилига жам'и 200 минг тонна қуюлма ишлаб чиқараоладиган 4 та қуюв заводи ва йилига 60 минг тонна йирик уникаль қуюлмалар тайёрлаш учун Уралмашзаводда қуюв цехи қурилсин;

Ғарбий ва Шарқий Сибирь районларида — йилига жам'и 400 минг тонна қуюлма ишлаб чиқараоладиган 6 та ихтисослаштирилган қуюв заводи қурилсин;

Қозоғистон районларида — 3 та қуюв цехи, шундан йилига 45 минг тонна пўлат ва чўян қуюлмаси ишлаб чиқараоладиган икки цех ҳозирги вақтда қурилаётган Петропавловск прокат ускуналар заводида ва йилига 150 минг тонна қуюлма ишлаб чиқараоладиган 1 цех ҳозирги вақтда қурилаётган Павлодар комбайн заводида қурилсин;

Жануб районларида — Кременчугда йилига 70 минг тонна қуюлма ишлаб чиқараоладиган, ихтисослаштирилган пўлат қуюв цехи ва Ново-Краматорск заводида йилига 60 минг тонна йирик қуюлма ишлаб чиқараоладиган қуюв цехи қурилсин.

Бундан ташқари 1956 — 1958 йилларда пўлат, чўян ва алюминий қуюлмалари ишлаб чиқарадиган район база цехлари, шунингдек штамповка ва чеканка қилиш методлари блан темирчилик заготовкалари ишлаб чиқарадиган ва ярим сuyuқ усулда штамповка қиладиган цехлар ташкил қилинсин ҳамда 13 та заводда босим кучи блан, иссиққа чидамли ва прецизион пўлат қуюлма ишлаб чиқарадиган ихтисослаштирилган цехлар барпо этилсин.

Йирик ихтисослаштирилган қуюв ва темирчилик-пресс цехлари қуриш ишлари шундай ҳисоб блан амалга оширилсинки, қуюлмалар, паковкалар ва штамповкалар чиқариш қувватлари машинасозлик заводларидаги механик-ишлаш цехларининг қувватлари ўсишига қараганда тезроқ ўсиб борсин.

3. Қувватли турбиналар, генераторлар, прокат станлари, майдалаш-янчиш ускуналари ва бошқа хил ускуналар тайёрлаш учун халқ хўжалигини йирик ва уникаль паковкалар блан та'минлаш мақсадида, беш йил мобайнида Уралда йилига 120 минг тонна паковка ишлаб чиқараоладиган темирчилик-пресс заводи ва Павлодарда қурилаётган комбайн заводида ҳамда Петропавловскда қурилаётган прокат ускуналари заводида йилига жам'и 95 минг тонна паковка ишлаб чиқараоладиган 2 та темирчилик-пресс цехи қурилсин.

4. Ихтисослаштирилган қуюв ва темирчилик-пресс заводлари ҳамда цехлари бўлган ёки қурилаётган районлардаги машинасозлик заводларида майда ҳажмдаги қуюв ва темирчилик-пресс цехлари қуриш тақиқлансин.

Қуюв ва темирчилик-пресс заводларини ҳамда цехларини энг янги ускуналар блан та'минлаш учун мамлакатнинг турли районларида қуюв ускуналари ишлаб чиқарадиган янги заводлар ҳамда қуюв ва темирчилик-пресс цехларини механизациялаш воситалари тайёрлайдиган заводлар қурилсин.

5. Саноат корхоналарининг стандарт асбобга бўлган эҳтиёжи тўла қондирилсин, бунинг учун ихтисослаштирилган заводларда ва ихтисослаштирилган цехларда бу асбобни ишлаб чиқариш учун беш йил мобайнида зарур қувват вужудга келтирилсин.

6. Ихтисослаштирилган заводларда ва цехларда тракторлар ҳамда қишлоқ хўжалик машиналари учун запас қисмлар ишлаб чиқариш 1960 йилда тахминан 90 процентгача етказилсин. Автомобильларни ремонт қилишда агрегат методи кенг жорий қилинсин, бунда ихтисослаштирилган заводларда тайёрланган узельлар ва агрегатлар қўлланилсин.

Ихтисослаштирилган заводларда бинокорлик машиналари учун запас қисмлар ишлаб чиқариш камида тўрт баравар кўпайтирилсин.

7. Металл қирқадиган ва ёғочсозликда ишлатиладиган станоклар ишлаб чиқариш юзасидан ихтисослаштирилган янги заводлар, шу жумладан Минскда, Томскда, Костромада ва Вологдада автоматик линиялар, махсус ва агрегат станоклар ишлаб чиқарадиган заводлар қурилсин. Махсуслаштирилган заводларда наладкалар, мосламалар ва ҳархил асбоблар ишлаб чиқариш беш йил мобайнида тахминан 10 баравар кўпайтирилсин.

Ғарбий ва Шарқий Сибирьда шестерналар, шлиц ва кардан валлари, автомобиль двигательлари ва ғилдираклари, шунингдек автомобиль радиаторлари ишлаб чиқарадиган 6 та ихтисослаштирилган завод қуриш кўзда тутилсин. Металлургия саноатида юқори сифатли метизлар ва фитинглар ишлаб чиқарадиган ихтисослаштирилган цехлар қурилсин ва ишга туширилсин.

8. Мамлакатнинг турли иқтисодий районларида шу районлардаги саноат корхоналарининг эҳтиёжларини, уларнинг қайси идорага қарашли бўлишидан қат'ий назар, та'минлаб туриш учун электродлар, резинадан, пластик массадан, ёғочдан энг зарур детальлар, конларни мустаҳкамлайдиган материаллар ва бошқа буюмлар ишлаб чиқарадиган ихтисослаштирилган корхоналар ҳамда цехлар ташкил қилинсин.

9. Жам'и 4,5 миллион кубметр ёғоч-тахта ишлаб чиқараоладиган камида 15 та ихтисослаштирилган тахта тилиш ёғочсозлик корхонаси қурилсин, бу корхоналарда автомобильсозлик, қишлоқ хўжалик машинасозлиги ва вагонсозлик учун заготовкалар, шунингдек мебель корхоналари учун заготовка ва детальлар ишлаб чиқарилсин.

10. Мамлакатнинг иқтисодий районлари ва йирик саноат марказлари бўйича саноатда ихтисослаштириш ҳамда кооперативлаштиришнинг перспектив планини ишлаб чиқиш зарур деб топилсин.

IV. Қишлоқ хўжалиги бўйича

1. Деҳқончилик ва чорвачиликни кескин суратда юксалтириш та'минлансин. 1960 йилда ялпи дон ҳосили 180 миллион тоннага (11 миллиард пудга) етказилсин. Бешйиллик мобайнида техника экинлари, картошка, сабзавотнинг ялпи маҳсулоти ва чорвачилик маҳсулотлари қуйидаги миқдорларда кўпайтирилсин:

	1960 йил 1955 йилга нисбатан процентларда
Пахта	156
Лён толаси	135
Қанд лавлаги	154
Картошка	185
Сабзавот	218
Гўшт	200
Сут	195
Тухум	254
Жун	182

2. Агрономия фанининг ютуқларидан ва илғор иш тажрибаларидан кенг фойдаланиш асосида қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришини бошқариш маданияти системали суратда оширилсин, маҳаллий шароитларда энг кўп маҳсулот берадиган экинлар ва ўсимлик сортлари экилсин, шунингдек чорва молларнинг энг маҳсулдор турлари ва зотлари урчитилсин; колхоз ва совхозларда қишлоқ хўжалигининг турли тормоқлари бир-бирига мослаб тўғри уюштирилсин.

Қишлоқ хўжалигининг айрим тормоқларини мамлакатнинг районлари бўйича ҳарбир райондаги табиий ва иқтисодий шароитларни ҳисобга олиб, районда эса ҳарбир колхоз ва совхознинг табиий ва иқтисодий шароитларини ҳисобга олиб, хўжалик жиҳатидан мақсадга мувофиқ жойлаштириш ва деҳқончилик ҳамда чорвачиликни ихтисослаштириш та'минлансин. Бунда меҳнат ва маблағларни минималь даражада сарф қилган ҳолда 100 гектар экинзор ҳисобида маҳсулот олинишини кескин суратда кўпайтириш кўзда тутилсин.

3. Қишлоқ хўжалик экинларини етиштириш агротехникаси бутун чоралар блан яхшилансин, қатор оралаб ишлашни талаб этадиган пахта, кунгабоқар, маккажўхори ва бошқа экинларни квадрат ва квадрат-уялаб экиш усули кенг қўлланилсин; чопиқ қилинадиган экинларни етиштириш ва йиғиб-териб олиш ишлари комплекс асосда механизация қилинсин. Уруғчилик ишларининг кейинда қолишига хотима берилсин, қишлоқ хўжалик экинларининг энг кўп ҳосилли ва энг кўп маҳсулот берадиган сортларини, пахтанинг энг кўп ҳосилли сортларини, қанд лавлагининг қанд моддаси кўпроқ бўлган сортларини, кунгабоқарнинг тезпишар ва кўп мой берадиган сортларини тезликда етиштириш ва экиш ташкил қилинсин.

Минерал ўғитлардан, шунингдек маҳаллий ўғитлардан, чунончи: гўнг, торф, компост, кулдан фойдаланиш яхшилансин. Қишлоқ хўжалиги учун керакли торфни саноат усулида ишлаб чиқариш кўпайтирилсин. Бактериал ўғитлар ишлаб чиқариш анча кўпайтирилсин, азотли суюқ ўғитлар ишлаб чиқариш та'минлансин. Қишлоқ хўжалигининг эҳтиёжларини та'минлайдиган миқдорда оҳакни саноат усулида ишлаб чиқариш уюштирилсин.

4. **Дон хўжалигини** янада юксалтириш мақсадида 1956 йилда қўриқ ва бўз ерлардаги дон экин майдонлари камида 30 миллион гектаргача етказилсин ва Сибирь, Урал, Узоқ Шарқ, Волгабўйи, Қозоғистон районларида, қора тупроқли бўлмаган полосаларда ва мамлакатнинг бошқа районларида катта капитал маблағ сарфлашни талаб қилмайдиган ва муттасил яхши ҳосил олиш имконини берадиган қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш давом эттирилсин. Дон экинларининг ҳосили анча оширилсин ва яқин йиллар ичида ҳамма ерда дон экинларининг районларга мослаштирилган сортлари уруғларини, доннинг энг кўп ҳосилли ва яхши сифатли хилларини экишга киришилсин. Энг кўп ҳосилли экин деб ҳисобланган маккажўхори етиштирилсин ва 1960 йилда колхоз ва совхозлардаги маккажўхори майдонлари камида 28 миллион гектарга етказилсин. Даставвал совхозларда, шунингдек селекция станцияларида ва колхозларда маккажўхорининг гибрид уруғларини кўп миқдорда етиштириш ташкил қилинсин.

Ҳосилни йиғиб-териб олиш ва сақлаш вақтида доннинг нобуд бўлиши кескин суратда камайтирилсин; бошоқли дон экинлари ҳосили мамлакатнинг Европа қисмида кўп деганда 10 кун ичида ва Сибирь ҳамда Узоқ Шарқ районларида 7—8 кун ичида йиғиштириб олинсин.

Ҳосилни йиғиб-териб олиш вақтида нобудгарчиликка қарши курашиш учун дон экинларини хиллаб-ажратиб йиғиб-териб олиш усулини кенг қўлланишга катта э'тибор берилсин.

5. Пахта ҳосилини янада ошириш та'минлансин, шу блан бирга, пахта экувчи қолоқ колхозларда пахта ҳосилини кўпайтиришга, шунингдек суғориладиган ерларда суғориш шохобчаси бўлган ҳолда фойдаланилмаётган ерларни ўзлаштириш ҳисобига ҳам, янги суғориладиган ерлар ҳисобига ҳам пахта майдонларини кенгайтиришга алоҳида э'тибор берилсин.

Лён ҳосили анча кўпайтирилсин ва лён майдонлари кенгайтирилсин, лён ва конопляннинг товар маҳсулоти кўпайтирилсин ва бу маҳсулотнинг сифати (номери) кескин суратда яхшилансин, нобудгарчилик йўқотилсин ва зиғир ҳамда конопля трестини саноат усулида янада кенгроқ миқ'ёсда тайёрлашга киришилсин.

Қанд лавлаги етиштириладиган асосий районларда ва биринчи галда Украина ССРда, шунингдек, қанд лавлаги етиштириш учун қулай шароитга эга бўлган РСФСР, Белоруссия ССР, Литва ССР ва Латвия ССРнинг лавлагикорлиги ривожланган районларида қанд лавлаги ҳосилдорлиги оширилсин ва қанд лавлаги экиладиган майдонлар кенгайтирилсин.

6. Шаҳар аҳолисининг сут маҳсулотлари ва сабзавотга бўлган ҳамда ўсиб бораётган эҳтиёжларини та'минлаш мақсадида йирик шаҳарлар ва саноат марказлари атрофидаги мавжуд сут-сабзавот зоналари кенгайтирилсин ва янги зоналар вужудга келтирилсин. Ана шу зоналарда янги совхозлар ташкил этилсин, шунингдек зарур бўлган ҳолларда шаҳар атрофларидаги мавжуд совхозлар сут, картошка ва сабзавот етиштирадиган совхозларга айлантирилсин. Теплица ва парниклар қурилиши кенгайтирилсин, ана шу теплица ва парниклар учун саноат корхоналари ҳамда электростанцияларнинг тепловой чиқитларидан кўпроқ фойдаланилсин. Шаҳар атрофи зоналаридаги колхоз ва совхозларда картошка ва сабзавотнинг эртапишар сортлари кўпроқ етиштирилсин.

7. Олтинчи бешйилликда мева, резавор мева ва узум ҳосили бешинчи бешйилликдагига нисбатан камида 1,5—2 баравар кўпайтирилсин. Мева ва ток питомниклари шохобчалари кенгайтирилсин ҳамда ана шу питомникларда мева дарахтлари ҳамда токнинг энг яхши кўчатларини кўпроқ миқдорда етиштириш та'минлансин. Ишчи ва хизматчиларнинг коллектив боғдорлиги ҳамда колхозчиларнинг томорқа участкаларидаги боғдорлиги бутун чоралар блан ривожлантирилсин.

8. Пиллачилик хусусан Ўзбекистон ССР, Туркманистон ССР, Тожикистон ССР, Украина ССР, Молдавия ССР ва Озарбайжон ССРда анча кенгайтирилсин. 1960 йилда пилла етиштириш 38 минг тоннагача етказилсин.

9. Колхозларнинг **жамоат чорвачилиги,** шунингдек совхозларнинг чорвачилиги бутун чоралар блан ривожлантирилсин. Даставвал чорвачиликнинг ғоят тез ўсадиган тормоғи бўлган чўчқачиликни ривожлантириш йўли блан гўшт тайёрлаш кўпайтирилсин; мамлакатда — тайёрланадиган гўштнинг умумий миқдорида чўчқа гўштининг салмоғи 50 процентгача етказилсин, шу мақсадда гўшт учун ва бекон учун боқиладиган чўчқачиликнинг афзаллигидан фойдаланилсин.

Қозоғистон, Сибирь, Қуйи Поволжье, Шимолий Кавказнинг узоқ даштлик районларидаги колхоз ва совхозларда ва Узоқ Шарқнинг табиий ем-хашак базаси бўлган районларида гўшт берадиган чорвачилик ривожлантирилсин. Қорамолларни боқиш ва семиртириш учун махсус равишда тузиладиган хўжаликларда ана шу молларни боқиб ўстириш ва семиртириш ташкил қилинсин.

Дон хўжалиги ривожланган колхозларга мавжуд паррандачилик фермаларини кенгайтириш ва янги йирик паррандачилик фермаларини ташкил этиш, кўпгина ҳовузлари бўлган районларда эса сузучи паррандалар сонини кўпайтириш тавсия этилсин.

РСФСР ва Украина ССРнинг эски қўйчилик районларида майин жунли ва ярим майин жунли қўйчиликни янада ривожлантириш та'минлансин, шунингдек Шарқий Сибирь, Қозоғистон ССР, Қирғизистон ССР, Озарбайжон ССР, Грузия ССР ва Арманистон ССР районларида майин жунли ва ярим майин жунли қўйчилик бутун чоралар блан ривожлантирилсин. Ўзбекистон ССР, Тожикистон ССР ва Туркманистон ССРда майин жунли ва ярим майин жунли қўйчиликни ривожлантириш учун мавжуд имкониятлардан кенг фойдаланилсин. Мамлакатнинг ғарби-шимолий ва марказий районларида гўшт-жун олинадиган қўйлар сони кўпайтирилсин, қоракўл қўйлар, териси пўстин қилинадиган ва гўштдор-ёғдор қўйлар боқилаётган районларда уларнинг сони кўпайтирилсин. Колхоз ва совхозларда ҳарбир қўйдан олинадиган жуннинг ўртача миқдори камида 27 процент кўпайтирилсин.

10. Колхоз ва совхозларда **ем-хашак етиштириш** кескин суратда кўпайтирилсин, токи чорва моллар ва паррандаларнинг ҳамма турлари зарур ем-хашак блан тўла та'минлансин, шунингдек колхоз хонадонларининг шахсий фойдаланишида бўлган молларни боқиш учун колхозларнинг ем-хашак ажратиб бериши ҳамда колхоз ва совхозларда ем-хашакнинг страховой запаслари вужудга келтирилиши та'минлансин.

Кўпйиллик ва бирйиллик ўтлар кўп ҳосил берадиган районларда ўт экиш ривожлантирилсин, қора тупроқ бўлмаган полосадаги районларда йўнғичқа майдонларини кенгайтириш ва йўнғичқа ҳосилини оширишга, Ўрта Осиё районларида, Қозоғистоннинг жанубий районларида ва Закавказьеда беда майдонларини кенгайтириш ҳамда беданинг ҳосилини оширишга алоҳида э'тибор берилсин

(ДАВОМИ ТЎРТИНЧИ БЕТДА).

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1956—1960 йилларга мўлжалланган олтинчи бешйиллик плани юзасидан

КПСС XX С'ЕЗДИНИНГ ДИРЕКТИВАЛАРИ

(БОШИ УЧИНЧИ БЕТДА)

Латвия ССР, Литва ССР ва Эстония ССРда, шунингдек РСФСРнинг ғарби-шимолий районларида кўпйиллик ўтлар экилган пичанзор ва яйловлар вужудга келтирилсин. Табиий ўтзорлар ва яйловларни яхшилаш соҳасидаги ишлар кенг миқ'ёсда амалга оширилсин. Ем-озиқ тайёрловчи саноатни ривожлантириш та'минлансин ва ем-озиқ тайёрлаш уч-тўрт баравар кўпайтирилсин.

11. Бешйиллик мобайнида суғориладиган ер майдонлари тахминан 2,1 миллион гектар кўпайтирилсин, шу жумладан, суғориш системаларини қайта қуриш ва фойдаланилмаётган ерларни суғориш шохобчаларидан олинадиган сув блан та'минлаш ҳисобига 800 минг гектар ва янгидан суғориладиган ерлар ҳисобига 1,3 миллион гектар кўпайтирилсин.

Бешйиллик мобайнида 3,1 миллион гектар захи қуритилган ер ўзлаштирилсин, шу жумладан қуритиш шохобчаларини қайта қуриш ва тузатиш ҳисобига 2 миллион гектар ер ва захи қуритиладиган ерлар ҳисобига 1,1 миллион гектар ер ўзлаштирилсин.

Сувсиз районларда тахминан 80 миллион гектар майдондаги яйловларга сув чиқарилсин, бунинг учун сув чиқариш системалари ва иншоотлари қуриш, шунингдек чорвачилик бинолари ва уй-жой бинолари қуриш кенгайтириб юборилсин.

12. Қишлоқ хўжалигини механизациялаш даражаси анча оширилсин. 1956 — 1960 йилларда қишлоқ хўжалигига тахминан 1.650 минг трактор (15 от кучига айлантириб ҳисоблаганда), шу жумладан 680 минг чопиқ трактори (физик ҳисобда), 560 минг дон комбайни ва дон экинларини хиллаб-ажратиб йиғиб-териб олиш учун 180 минг ўрим машинаси (виндроуэрлар) ва комбайнларга тиркаладиган 400 минг подборщик, шунингдек маккажўхори ва силос йиғиштирадиган 250 минг комбайн етказиб берилсин.

Энг янги конструкцияга мувофиқ ишланган ғоят тежамли дизель тракторлари ва комбайнлар, пневматик шинали ғилдиракли тракторлар, гидравлик система блан бошқариладиган осма ва ярим осма қишлоқ хўжалик машиналари қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришида кенг жорий қилинсин, токи қишлоқ хўжалигида дон ва чопиқ қилинадиган техника экинларини етиштириш ишларини, шунингдек боғ ва полизларда бажариладиган ишларни механизациялаш та'минлансин.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида электр қувватидан кенг фойдаланиш та'минлансин, бунинг учун колхоз ва совхозларни давлат электростанциялари шохобчаларига қўшиш блан бир қаторда, районаро ва район тепловой станциялар ҳамда гидроэлектростанциялар қуриш ташкил этилсин, бу станцияларни қуришда колхоз ҳамда совхозлар қатнаштирилсин. Бешйиллик мобайнида доимий манба'лардан электр қуввати оладиган, электрлаштирилган колхозлар сони икки баравар оширилсин ҳамда совхоз ва МТСларни электрлаштириш тамомлансин.

Машина-трактор станциялари ва совхозларнинг техникасидан фойдаланиш яхшилансин ҳамда бешйиллик мобайнида трактор ва дон комбайнининг бир кунлик иш нормаси камида 30—35 процент кўпайтирилсин.

Колхозлардаги қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришининг барча тормоқларини ривожлантиришда ва колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатидан янада мустаҳкамлашда машина-трактор станцияларининг роли оширилсин. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш планларини бажариш учун, деҳқончилик ва чорвачиликда кўп меҳнат талаб этадиган оғир ишларни механизациялаштириш учун машина-трактор станцияларининг жавобгарлиги оширилсин. Механизаторларни турли касбларга ўргатиш ва колхозларга ишлабчиқариш ёрдамини кенгайтириш йўли блан МТСларда бутун йил мобайнида доимий ишчилардан тўла фойдаланиш та'минлансин.

МТСларда тежаш режимига қаттиқ риоя қилинсин, трактор ишлари таннархининг тахминан 16 процент камайтирилишига эришилсин ва МТСнинг иши учун натура ҳақи тартибида олинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотининг ҳар центнери юзасидан давлат/томонидан қилинадиган сарфлар анча камайтирилсин. 1956 йилда машина-трактор станцияларини хўжалик ҳисобига кўчиришга киришилсин.

13. Колхозларда илғор қишлоқ хўжалик техникасини жорий қилиш, ишчи кучлардан энг тўла ва рационал фойдаланиш, меҳнатни яхши уюштириш ва меҳнат ҳақи тўлашни тартибга солиш асосида колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатидан янада мустаҳкамлаш, меҳнат унумдорлигини янада ошириш та'минлансин. Колхозларда меҳнат унумдорлигини оширишнинг муҳим стимули сифатида колхозчиларга ҳар ойда аванс бериб туриш кенг қўлланилсин. Колхозларни раҳбар кадрлар блан мустаҳкамлаш соҳасидаги ишлар давом эттирилсин, колхоз кадрларини кўплаб тайёрлаш сифати яхшилансин.

14. Олтинчи бешйиллик мобайнида совхозларда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш та'минлансин ва 1960 йилда совхоз ҳамда ёрдамчи хўжаликлар томонидан давлатга топшириладиган дон 915 миллион пудга, гўшт 1,5 миллион тоннага, сут 6,8 миллион тоннага, жун 79,2 минг тоннага ва тухум 2 миллиард донага етказилсин.

Қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини ва чорвачилик маҳсулдорлигини ошириш ҳамда совхозларга бириктириб берилган ерлардан янада рационал фойдаланиш йўли блан ҳар 100 гектар экинзор ҳисобига деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш — совхозларнинг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, ердан ва барча ишлабчиқариш воситаларидан рационал фойдаланиш, хўжалик ҳисобини мустаҳкамлаш ва маҳсулотнинг таннархини камайтириш асосида ҳарбир совхознинг яхши ишлаб, кўп даромад олиши та'минлансин.

15. Ўрмон хўжалиги соҳасида бешйиллик мобайнида 190 миллион гектар майдонда дарахтзорлар барпо қилинсин, 3 миллион гектар ерга хўжалик учун қимматли бўлган ва тез ўсадиган дарахт турлари ўтқазилсин; 3,8 миллион гектаргача бўлган майдонда ўрмонзорларни табиий тиклашга ёрдам берадиган ишлар бажарилсин; камида 370 минг гектар сой ва қумлоқларда иҳота дарахтлари ўтқазилсин, шунингдек колхозларнинг ерларида 460 минг гектар ярим иҳота ўрмонзорлар вужудга келтирилсин.

16. Қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини ошириш ва чорвачилик маҳсулотларини кўпайтириш масалаларини ишлаб чиқиш қишлоқ хўжалик фанининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин. Қишлоқ хўжалигини тўғри бошқариш, ҳарбир тупроқ-иқлим зонасига мос суратда рационал алмашлаб экишни жорий қилиш, қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришини тўғри жойлаштириш, тупроқни ишлаш системасини яхшилаш, қишлоқ хўжалик экинлари селекцияси ва уруғчилик ишларини яхшилаш, ўғитлардан ғоят самарали фойдаланиш усулларини қўлланиш, чорвачилик соҳасида зотли моллар етиштириш ишларини яхшилаш масалаларини ишлаб чиқишга, шунингдек колхоз, МТС ва совхозларнинг экономикасига доир масалаларни ишлаб чиқишга алоҳида э'тибор берилсин.

V. Транспорт ва алоқа бўйича

Темир йўл, сув, автомобиль ва ҳаво транспортининг техника даражасини янада кўтариш, темир йўлларни кенг равишда электрлаштириш ҳамда транспортнинг ҳамма турларини замонавий, энг прогрессив локомотивлар блан ва ҳаракат составининг бошқа турлари блан та'минлаш транспорт соҳасида олтинчи бешйилликнинг планнинг энг муҳим вазифалари деб ҳисоблансин.

Транспорт ва алоқа соҳасида 1956—1960 йиллар учун қуйидаги асосий топшириқлар белгилансин:

1. **Темир йўл транспорти** бўйича темир йўлларнинг юк оборотини кўпайтириб, тахминан 1.374 миллиард тонна-километрга етказилсин ёки 1955 йилдагига нисбатан 42 процент кўпайтирилсин. Юкларни темир йўлларда узоқ масофаларга ташиб боришни бутун чоралар блан камайтириш ва юк ташишни арзонлаштириш та'минлансин.

Йўл хўжалигини кучайтириш ва реконструкция қилиш тадбирлари амалга оширилсин. Мавжуд темир йўлларда тахминан 65 минг километр янги рельслар, шу жумладан 58 минг километр оғир типлардаги рельслар ётқизилсин. Майдаланган тошлар устига ётқизилган темир йўлларнинг узунлиги бешйилликнинг охиригача 61 минг километргача етказилсин. Шпалларнинг иш бериш муддатини узайтириш соҳасида зарур тадбирлар амалга оширилсин ва темир-бетон шпалларни кенг равишда жорий қилиш та'минлансин.

Темир йўлларда юк ташишни кўпайтириш мақсадида электровозлар ва тепловозларни кенг жорий қилиш орқали темир йўл транспортида тортув воситаларини техника жиҳатидан реконструкция қилиш ишлари амалга оширилсин, токи 1960 йилда бутун юк оборотининг 40—45 проценти электровозлар ва тепловозлар ёрдами блан бажариладиган бўлсин. Беш йил мобайнида темир йўл транспортига камида 2000 электровоз, шу жумладан ҳарбири 5700 от кучига эга бўлган саккиз ўқли 400 та электровоз, шунингдек икки секцияли 2250 та магистрал тепловоз етказиб берилсин.

Янги бақувват локомотивлар яратиб бериш та'минлансин, 1956 — 1957 йилларда ҳарбир секцияси 2500 — 3000 от кучига эга бўлган юк тепловозларининг, пассажир тепловозлари ва электровозларининг, шунингдек газотрубавозларнинг тажрибавий намуналари проектлансин ва ясалсин. 1957 йилдан бошлаб темир йўл транспортига маневр ишларини бажарадиган тепловозлар етказиб берилсин.

Сернистий дизель ёқилғи блан ишлайдиган тепловозларни эксплуатация қилиш тадбирлари ишлаб чиқилсин ва амалга оширилсин. Электровозлар ва тепловозларни ремонт қилиб берадиган база барпо қилинсин.

Беш йил мобайнида темир йўл транспортига камида 255 минг юк вагони, шунингдек 18,6 минг пассажир вагони етказиб берилсин. Вагонлар парки кузовининг ҳажми кенгайтирилган усти ёпиқ вагонлар блан, машина блан совутиладиган ҳамда электр қуввати блан иситиладиган изотермик вагонлар блан, ҳажми кенг цистерналар блан, шунингдек целнометалический ва ҳавони тозалаб турадиган аппаратлар ўрнатилган пассажир вагонлар блан тўлдирилсин.

Юк вагонлари паркини вагонларни автоматик равишда улаш усулига кўчириш 1957 йилда тугаллансин. Темир йўлларда бўлган тормозсиз вагонларни автотормозлар блан ускуналаш ишлари 1959 йилгача битказилсин ва ишлаб турган вагонлар паркини кўпроқ такомиллашган автоматик тормозлар блан ускуналашга киришилсин.

Энг муҳим томонларда, айниқса Урал ва Сибирьда, Уралдан Волгабўйига, Марказга ва Шарққа борадиган темир йўлларнинг юк ўтказиш қувватини анча кенгайтириш соҳасида, Марказнинг Донбасс, Кавказ ва Ўрта Осиё районлари блан темир йўл алоқасини кенгайтириш, шунингдек Донбасс темир йўлларининг юк ўтказиш қувватини анча кенгайтириш соҳасида зарур ишлар амалга оширилсин.

Тахминан 6500 километр янги темир йўл қурилсин, ёки бешинчи бешйилликдагига қараганда икки баравар кўп янги темир йўл қурилсин. Шу жумладан Магнитогорск — Стерлитамак — Абдуллино темир йўли, Курган — Синарская — Красноуфимский районли темир йўли, Барнаул — Омск, Сталинск—Абакан, Гурьев—Астрахан, Миас—Учали, Есиль — Турғай темир йўллари қурилсин. Бундан ташқари қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилаётган районларда 935 километрлик тор изли темир йўл қурилсин. Совет Иттифоқи блан Хитой Халқ Республикаси ўртасида янги йўл блан алоқани та'минлайдиган Олмаота райони—Давлат чегараси ўртасида темир йўл қурилсин.

Яқин 10—15 йил ичида энг кўп юк ташиладиган энг муҳим томонлардаги ва тоғлиқ районлардаги темир йўлларни, шунингдек пассажирлар жуда кўп қатнайдиган темир йўл магистральларини ҳамда йирик саноат марказларининг шаҳар атроф участкаларидаги темир йўлларни электрлаштириш амалга оширилсин. Олтинчи бешйилликда 8100 километр темир йўл ёки бешинчи бешйилликдагига қараганда 3,5 баравар кўп темир йўл электрлаштирилсин ва шу тариқа Москва—Куйбишев—Челябинск—Омск—Новосибирск—Иркутск темир йўллари, Москва—Харьков—Донбасс, Промишленная—Белово, Ясиноватая—Пятихатки, Белореченская—Сочи—Сухуми темир йўллари, шунингдек катта шаҳарлардаги шаҳар атроф йўлларини электрлаштириш та'минлансин.

Тахминан 6600 километр қўшолоқ йўл ёки бешинчи бешйилликдагига қараганда 40 процент кўп қўшолоқ йўл қурилсин, шу жумладан: Рязань—Рузаевка, Омск—Вагай—Свердловск—Пермь, Курган—Свердловск, Орск—Оренбург—Кенель, Коноша—Котлас — Воркута, Артишта—Алтайская, Вологда—Череповец, Барнаул—Семипалатинск, Апатити—Сорокская томонларида, шунингдек Қозон темир йўли участкаларида қўшолоқ йўллар қурилсин.

Станция йўлларининг умумий узунлиги кўпайтирилиб, 1960 йилда станция темир йўлларининг узунлиги эксплуатациядаги темир йўллар узунлигининг 49 процентига етказилсин. Станциялар ва узелларни кенгайтириш ишлари, сортировка горкалари қуриш ва уларни механизациялаш ишлари амалга оширилсин. Ишлабчиқариш процессларини янада автоматлаштириш мақсадида тахминан 15 минг километр масофадаги темир йўл автоблокировка, марказлаштирилган диспетчерлик пунктлари ва автостоплар блан ускуналансин; 18 минг стрелка электр централизация блан ускуналансин. Темир йўлларда радио алоқани янада ривожлантириш та'минлансин ва телевиденияни қўлланишга киришилсин.

Кўп меҳнат талаб қиладиган ишлар ва биринчи навбатда йўлларни ремонт қилиш ҳамда реконструкция қилиш ишлари, юк ортиш, юк бўшатиш ишлари максимал равишда механизациялаштирилиб, станцияларнинг юк саройларида юк ортиш—юк бўшатиш ишларини механизациялаш даражасини 1960 йилда 75 процентгача етказиш та'минлансин. Юк вагони оборотининг вақти камайтирилиб 5,3 суткага келтирилсин ёки бу оборот вақти 15 процент камайтирилсин. Электровознинг ўрта ҳисоб блан бир суткалик юриши 550 километрга етказилсин ёки 41 процент кўпайтирилсин, тепловознинг бир суткада юриши 450 километрга етказилсин ёки 23 процент кўпайтирилсин ва паровознинг бир суткада юриши 315 километрга етказилсин ёки 14 процент кўпайтирилсин. Юк поездига ортиладиган юкнинг ўртача оғирлиги, вагонларнинг ўзи блан қўшиб ҳисоблаганда, 2200 тоннага етказилсин ёки 1955 йилдагига қараганда 25 процент кўпайтирилсин. Саноат корхоналарига, дар'ё ва денгиз портларига, шу жумладан Усть-Донецкий портига олиб келадиган темир йўлларни янада ривожлантириш та'минлансин. Юк ташиш таннархи тахминан 17 процент камайтирилсин.

2. **Дар'ё транспортида** юк обороти тахминан 80 процент кўпайтирилсин. Юкларни темир-сув йўлларида аралаш ташишни янада ривожлантириш та'минлансин. Волга, Кама, Днепр ва бошқа дар'ёларда кемалар қатнайдиган янги чуқур йўллар очилсин ва ишга солинсин, сув омборларида кемалар қатнови шароитига мос келадиган тағин ҳам кучлироқ флот қурилсин.

Дар'ё транспортида порт-пристань хўжалигининг кейинда қолиши тугатилсин. Биринчи навбатда Волга, Кама дар'ёларида ва Сибирьдаги дар'ёларда портларни ва пристаньларни кенгайтириш та'минлансин. Усть—Донецкий портини қуриш ишлари амалга оширилсин, юк ортиш-юк бўшатиш ишларида иш унуми юксак даражада бўлган механизмлар жорий қилинсин; асосий портларда юк ортиш-юк бўшатиш ишлари комплекс равишда механизациялаштирилсин. Беш йил мобайнида дар'ё портларида механизациялаштирилган 15 минг метр причальлар ишга туширилсин.

(ДАВОМИ КЕЛГУСИ СОНДА)

Франциянинг Фавқулодда ва Мухтор Элчиси М. Дежан СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошиловга ўзининг ишонч ёрлиқларини топширди

14 январьда Кремльда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов Франциянинг СССР даги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси М. Дежанни қабул қилди, М. Дежан ўзининг ишонч ёрлиқларини топширди.

Мухтор Министр, маслаҳатчи Ж. Лалуа, ҳарбий, ҳарбий-денгиз ва ҳарбий-ҳаво атташеси генерал Ж. Виган Браке, маслаҳатчи Ф. де Лианкур, савдо маслаҳатчиси Ю. Ко, ҳарбий-ҳаво атташесининг ёрдамчиси полковник Л. Гибо, ҳарбий-денгиз атташесининг ёрдамчиси Л. Буржуа, ҳарбий атташе ёрдамчиси майор И. Мишо, иккинчи секретарьлар И. Эсмен ва Ж. Нуавиль, атташе Р. Жеэн ва П. Монто Элчига ҳамроҳ бўлиб келдилар. Элчи К. Е. Ворошиловни улар блан таништирди.

Ишонч ёрлиқларини топшириш вақтида СССР Олий Совети Президиумининг секретари Н. М. Пегов, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. Т. Федоренко, СССР Олий Совети Президиумининг Протокол Бошлиғи Г. И. Фомин, СССР Ташқи Ишлар Министрлиги 1-нчи Европа бўлимининг мудири А. А. Арутюнян ва СССР Ташқи Ишлар Министрлиги Протокол бўлимининг мудири Ф. Ф. Молочков ҳозир бўлдилар.

К. Е. Ворошилов ва Элчи М. Дежан нутқ сўзладилар.

Элчи М. Дежан ўз нутқининг бошида икки мамлакат тарихида ўтган узоқ давомли традицион дўстликни, бу мамлакатларнинг халқлари ҳамиша бир-бирига хайриҳоҳ бўлиб келганлигини, биргаликда бошдан кечирилган машаққатлар ва биргаликда олиб борилган кураш натижасида мустаҳкамланган умумий туйғу ва манфаатларни эслатмай ўтаолмаганлигини айтди.

М. Дежан иккала халқ ўртасида мумкин қадар дўстона муносабатларни ривожлантиришга интилиб, ҳар икки мамлакатда маданиятни, тараққиётни ва фаровонликни янада юксак даражага кўтаришга интилаётган кишилар, ташкилотлар ва муассасаларнинг бир-бирларига яқинлашувига ёрдам бериш учун ўз кучларини аямаяжагини айтди.

Франция, деди сўнгра М. Дежан, тинчликни сақлашдан ва барча соҳаларда инсоният тараққиётидан ғоят манфаатдордир. Франция хавфсизликни ва миллатлар ўртасида яхши ҳамжиҳатликни та'минлаш воситаларини тўхтовсиз қидириб топишга қат'ий интилгани ҳолда, ўзаро ҳурмат ва ишончга асосланиб қат'ият ва сабот блан куч-ғайрат сарф қилиш халқларни ўзлари интилган ҳамжиҳатликка олиб келаоладиган методлар ва воситалар ҳақида бир битимга келишга имкон беради, деб ишонади.

М. Дежан сўзининг охирида, иккала мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлашдан иборат буюк миссияни бажаришда Франция вакили сифатида менга ёрдам кўрсатилар, деб умид билдирди ва СССР халқларига энг яхши тилаклар изҳор қилди.

К. Е. Ворошилов ўзининг жавоб нутқида Франция Элчисининг ўзига топширилган юксак миссияни ҳамжиҳатлик руҳида бажариш ниятида эканлиги ҳақидаги гапларини мамнуният блан қайд қилганлигини айтди, узоқ давомли традицион дўстлик алоқалари блан ҳамда Элчи жанобларининг ҳаққоний равишда айтиб ўтганича, совет ва француз халқларининг биргаликда бошдан кечирган машаққатлари натижасида мустаҳкамланган умумий туйғу ва манфаатлар блан боғланган иккала мамлакат ўртасидаги муносабатлар ана шу ҳамжиҳатлик руҳига асослангандир.

Совет халқи, деди К. Е. Ворошилов, француз халқига бўлган энг дўстона туйғуларини ўзининг дилида ҳамиша сақлаб келди ва сақламоқда. Совет Ҳукумати Совет Иттифоқи блан Франция ўртасидаги сиёсий, иқтисодий ва маданий алоқаларни ҳар иккала мамлакат халқларининг бахт-саодати ва гуллаб-яшнаши йўлида бутун чоралар блан кенгайтириш тарафдоридир.

СССР Ҳукумати, — деди К. Е. Ворошилов, — Совет Иттифоқи блан Франция ўртасидаги муносабатлар муваффақиятли равишда ривожланади ва янада дўстона бўлади, деб чин кўнгилдан умид қилади. Бу муносабатларнинг ана шундай бўлиши ҳеч шубҳасиз ҳар иккала мамлакатнинг манфаатларига мувофиқ бўлади ва Европада ҳамда бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлашга ёрдам беради.

К. Е. Ворошилов Элчининг Совет Иттифоқи блан Франция ўртасидаги дўстликни ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга қаратилган фаолиятида унга СССР Олий Совети Президиуми ва Совет Ҳукумати томонидан ҳартомонлама кўмак ва ёрдам кўрсатилади, деб ишонтирди.

Правардида К. Е. Ворошилов француз халқига бахт-саодат ва гуллаб-яшнашни чин кўнгилдан тилади, Дежан жанобларига эса Франциянинг СССР даги Элчиси вазифасидаги фаолиятида муваффақиятлар тилади.

Ишонч ёрлиқлари топширилиб, нутқлар сўзлангандан кейин К. Е. Ворошилов М. Дежан блан суҳбатлашди. Суҳбатда Н. М. Пегов ва Н. Т. Федоренко қатнашдилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ленин орденли Ҳамза номидаги ўзбек Академик драма театри ходимларига Ўзбекистон ССР-нинг фахрий унвонларини бериш тўғрисида

Ленин орденли Ҳамза номидаги ўзбек Академик драма театрининг 35 йиллиги муносабати блан ва совет сан'атини ривожлантириш ишидаги хизматлари учун қуйидагиларга Ўзбекистон ССРнинг фахрий унвонлари берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ АРТИСТИ»

1. **Болтаева** Икрома — артистка.
2. **Хўжаев** Қудрат Умарович — артист.
3. **Хўжаева** Ҳолида — артистка.

«ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ» УНВОНИ:

1. **Гинзбург** Александр Осипович — бош режиссёр.
2. **Муҳаммаджонов** Зикир — артист.
3. **Нажмиддинов** Шокир — артист.
4. **Умархўжаев** Муҳамад — артист.
5. **Ҳасанов** Обид — артист.
6. **Хўжаев** Тошхўжа — режиссёр.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ш. РАШИДОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ж. ИЛҲОМОВА.

1956 йил, 16 январь.
Тошкент шаҳри.

Ўзбекистон ССР Олий Совети президиумида

Ленин орденли Ҳамза номидаги Ўзбек Академик драма театрининг 35 йиллиги муносабати блан, кўпйиллик ва самарали ишлаганликлари учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони блан театр ходимларидан 48 киши Ўзбекистон ССР Олий Советининг фахрий ёрлиқлари блан мукофотланди.

Областимиз меҳнаткашлари КПСС XX с'ездининг олтинчи бешйиллик план директивалари проектини қизғин ма'қулламоқдалар

* * *

Улуғвор перспективалар

СССР халқ хўжалиги тараққиётининг 1956—1960 йилларга мўлжалланган олтинчи бешйиллик юзасидан КПСС XX с'ездининг директивалари проекти э'лон қилинган кундан бери Сталин номидаги Тошкент тўқимачилик комбинати клубларида, қизил бурчакларида ва ишчи ётоқхоналарида одамлар доимо гавжум. Ишчи ва хизматчилар, инженер ва техниклар коллектив равишда бу тарихий ҳужжатни қизғин муҳокама қилмоқдалар.

— Жонажон партиямизнинг мамлакатимиз экономикаси ва маданиятини кескин даражада юксалтириш юзасидан белгилаган тадбирларини зўр мамнуният ҳисси блан кутиб олмоқдамиз,—дейди машҳур тўқувчи, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Садди Пўлатова. Директиваларнинг ҳарбир сатрида биз ўзимизнинг улуғвор эртамизни кўрмоқдамиз. Совет халқининг иродаси блан янги шаҳарлар, заводлар, фабрикалар, шахталар, домна печьлари ва электростанциялар бун'ёдга келтирилади. Қақраган чўллар яшнаётган қишлоқларга айлантирилаётир. Улуғ Ленин васиятларини амалга ошираётган Коммунистик партия Марказий Комитети бутун халқ хўжалигини юксалтиришнинг ва совет халқи моддий ва маданий фаровонлигини оширишнинг асоси бўлган оғир индустрияни янада тараққий эттиришга биринчи даражали аҳамият бериб келмоқда.

Мамлакатимиздаги кишиларга нисбатан оталарча ғамхўрликни яна бир намунасини кўрсатаётганлиги учун бутун қалбимиздан Коммунистик партия ва Совет ҳукуматига раҳмат айтамиз.

С'езд директивалари проектини радио орқали эшитиб бўлгач, комбинат бош инженери ўртоқ Б. Костин шундай деди:

— КПСС XX с'езди директивалари проектида энг муҳим вазифалар олға сурилган. Жумладан, бунда кенг исте'мол товарлари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш ҳамда уларнинг сифатини яхшилаш вазифалари кўрсатилган. Ўз меҳнати блан олтинчи бешйиллик планнинг муваффақиятли равишда бажарилишига ҳисса қўшиш— ҳарбир совет гражданининг муқаддас бурчидир. Бизнинг корхона коллективи бешинчи бешйиллик планини муддатидан олдин бажариб, қўшимча равишда 100 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Биз бу муваффақиятларни янада мустаҳкамлаймиз. 1956 йилнинг дастлабки кунларидан бошлабоқ комбинат тўқувчилари, йигирувчилари, ип ишлаб чиқарувчилари ва читга гул босувчилари пландан ташқари кўплаб маҳсулот бермоқдалар. (ЎзТАГ).

Пахтакорлар сўзи

СИРДАР'Ё, 16 январь. (ЎзТАГ). Кеча, Охунбобоев номли колхоз а'золари олтинчи бешйиллик юзасидан КПСС XX с'ездининг Директивалари проектини радио орқали зўр э'тибор блан тингладилар.

— Коммунистик партия ва Совет ҳукумати,—дейди колхоз раиси ўртоқ Асад Убайдуллахўжаев,—қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб келаётирлар. Биз колхозчилар СССР халқ хўжалигини ривожлантириш юзасидан 1956—1960 йиллар учун белгиланган бешйиллик план тўғрисидаги Директивалар проектини астойдил ма'қуллаймиз ва шу директивалар асосида қабул қилинган планни амалга ошириш учун астойдил курашамиз.

Колхозимиз а'золари партиямиз XX с'ездини меҳнат соҳасида янги ғалабалар блан кутиб олаётирлар. Кўклам экиш кампаниясига тайёргарлик ишларимиз тугалланмоқда. Барча экин майдонлари ўғитланиб шудгор қилинди, уруғлик чигит ташиб келтирилди. 600 кишидан кўпроқ колхозчи ариқ-зовурларни тозаламоқдалар. Биз пахтадан янада мўл ҳосил етиштириш учун бу йил ҳамма майдонга чигитни квадрат-уялаб экамиз. Бу эса ҳар гектар ердан 36 центнердан, я'ни ўтган йилдагидан 3 центнердан ортиқ ҳосил олишимизга имкон беради.

Проект юзасидан қизғин суҳбатлар бошланиб кетди.

— Партия ва ҳукуматимиз ёрдами туфайли, — дейди илғор звено бошлиғи ўртоқ Ш. Латипов, — Мирзачўл воҳаси тамомила ўзгариб кетаётир. Асрлар давомида чўл бўлиб келган бу ерларда ҳозир экинлардан мўл ҳосил етиштирилмоқда. Далаларимиз йилдан-йилга кенгаймоқда. Бу йил колхозимиз яна 143 гектар ерни ўзлаштириб, экин майдонига айлантиради. Олтинчи бешйиллик охиригача ерларимизга янгидан 350 гектар ер қўшилади. Биз экин майдонини кенгайтириш блан ҳосилни оширамиз ва пахтачиликни зўр бериб ривожлантирамиз. Мамлакатимиз халқ хўжалигини янада юксалтириш, халқ фаровонлигини оширишга ўзимизнинг муносиб ҳиссамизни қўшиш учун бутун кучимизни тўла сафарбар этамиз.

Партия директиваларига жавобан

Чирчиқдаги «Средазхиммаш» заводида ишлаб чиқарилган турли хил химия аппаратураларини фақат Ўрта Осиё республикаларидагина эмас, балки РСФСР ва Украинада, Белоруссия ва Грузияда, Озарбайжон ва Арманистонда ҳам учратиш мумкин. Ўз маҳсулотининг кенг масштабда қўлланилаётганини яхши билган завод коллективи машиналар конструкциясини яхшилаш, янги-янги хил аппаратуралар ишлабчиқаришни ўзлаштириш учун астойдил меҳнат қилмоқда.

Корхона коллективи ўтган бешйиллик мобайнида 43 хил аппаратура, насос ва компрессор каби маҳсулотлар ишлабчиқаришни ўзлаштирди. Ҳозир бу маҳсулотлар оммавий серияда тайёрланмоқда.

— Завод ишчилари, инженер-техник ходимлари,—дейди корхона старший инженер-конструктори ўртоқ Худик, — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX с'ездининг СССР халқ хўжалиги тараққиётининг 1956-1960 йилларга мўлжалланган олтинчи бешйиллик плани юзасидан э'лон қилган директивалар проектини зўр мамнуният блан кутиб олдилар. Улар директиваларда машинасозлик саноатини тез сур'атлар блан юксалтириш, янги, юқори иш унумли, камгабаритли машиналар яратиш ва ишлабчиқаришни ўзлаштириш юзасидан белгиланган тадбирларни қўллаб-қувватламоқдалар.

Конструктор ва технологлар партия чақириғига жавобан бу йил 2 хил янги компрессор ишлабчиқаришни ўзлаштириш учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар. Нефть ва пластмасс маҳсулотлари ишлабчиқарувчи корхоналарда қўлланишга мўлжалланган бу агрегатлар заводда шу пайтгача тайёрланаётганларига қараганда анча енгил, юқори иш унумли ва бошқаришга қулайдир.

Т. УНАБОЕВ,
Б. ШОНАЗАРОВ.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ VIII ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ДЕЛЕГАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ма'лум қиладики, Тошкент область VIII партия конференцияси 1956 йил, 18 январь кундуз соат 11 да, Алишер Навоий номли опера ва балет театри биносида очилади.

Делегатларга вақтли гувоҳномалар ҳар куни эрталаб соат 9 яримдан кеч соат 11 гача область партия комитети биносида, мажлислар залида берилади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/I да **Қутлуғ қон.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 17/I да **Фауст.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/I да **Азиз ва Санам.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 18/Iда **Литва цирк коллективи гастролларининг давоми.**

«РОДИНА», НАВОИЙ номли, **«ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН»** (кундуз ва **кечқурун**), **«ЁШ ГВАРДИЯ»** (кундуз соат 3 дан) — янги бадиий фильм **Салтанат.**

«РОДИНА» — кундуз соат 12 ва 4 да **Кичкина Мукнинг тарихи.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10, 11—45 минут ва кундуз соат 1 яримда **Ўрмонда тутун.**

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Э'лонлар бўлими — 38142.

Р 00014 «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр № А — 1352